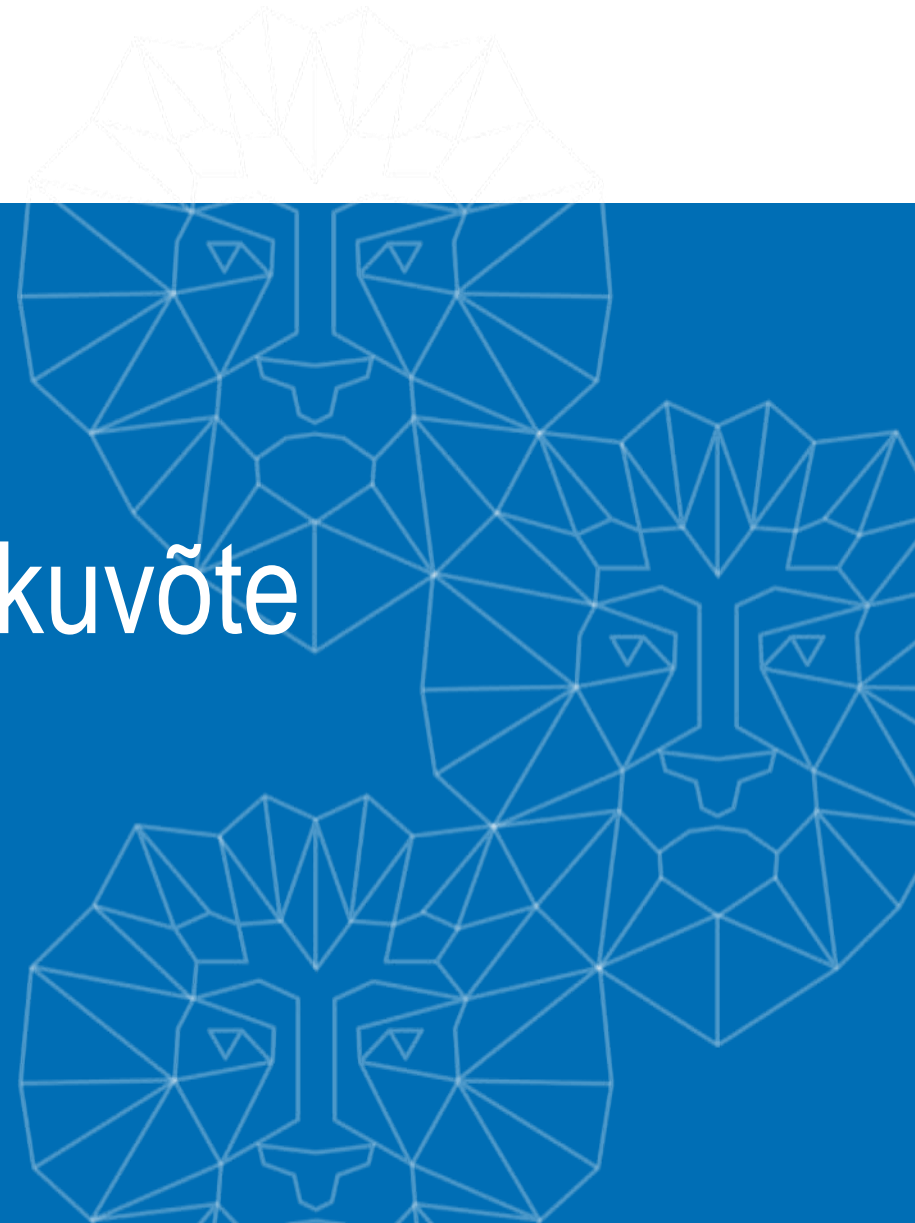

RIIGIKANTSELEI

Monumentide töörühma kokkuvõte

RKTH1: II maailmasõjas hukkunud tundmatu sõduri haud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vilgu-Vinni-Paiusti tee L1, Vinni alevik, Vinni vald

Maetute arv: 1

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=5803>

Omand: Riigiomand

Täiendav info:

- Tekst kivil: "SIIN PUHKAB TUNDMATU / NÕUKOGUDE SÕDUR / LANGENUD AUGUSTIS 1941,,
- Mälestuskivi on püstitatud 1967. aastal. Selle autoriks on I. Bork. Trepp on rajatud ajavahemikus 1973-1975.
- **Töörühma hinnang: Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.**

RKTH2: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kärkla metskond 1, Tahkuna küla, Hiiumaa vald.

Maetute arv: 2

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=28>

Omand: Riigiomand

Täiendav info:

- Ühishauda maeti 1973. aastal ümber kaks 1941. aastal hukunud tundmatut meremeest. Mälestuskivi avati 6. oktoobril 1974. aastal. Selle mälestuskivi kõrval asub omakorda veel punakast graniidist hauatähis.
- **Töörühma hinnang:** Suurem monument eemaldada, graniidist hauatähis säilitada. **Kommentaar:** Käesoleva protokoll vormistamise hetkeks suurem monument eemaldatud

RKTH3: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tuuleveski talu, Mahtra küla, Rapla vald.

Maetute arv: 2

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8359>

Omand: Eraomand

Täiendav info:

- Hauatähis, kuhu on kantud Kaarel ja Vambola Anvelti sünni- ja surmadaatumid. Algne, Nõukogude okupatsiooniajal püsitatud hauatähis on tänaseks päevaks välja vahetatud.
- **Töörühma hinnang:** Tegemist on neutraalse hauatähisega

RKTH4: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Laane, Vaopere küla, Rapla vald

Maetute arv: 2

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8368>

Omand: Eraomand

Täiendav info:

- Hauatähis, kus on kirjas 1941. aastal hukatud Harald ja Hans Vanatoa sünni- ja surmadaatumid.
- **Töörühma hinnang:** Tegemist on neutraalse hauatähisega

RKTH5: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kurve, Leisi alevik, Saaremaa vald

Maetute arv: 3

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4124>

Omand: Eraomand

Täiendav info:

- Kohalike meistrite poolt dolomiidist valmistatud monument avati 1949.a. Ühishauda maetud olevat 06.10.1944. a. toimunud Leisi lahingus langenud punaväelased.
- **Töörühma hinnang:** Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga ja soovitame eemaldada ning asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH6: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Räägu mõis, Linnamäe küla, Lääne-Nigula vald.

Maetute arv: 4

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4079>

Omand: Eraomand

Täiendav info:

- Dolomiidist mälestussammas on püstitatud 1947. aastal. Mälestussamba jalamil olev ruudukujuline dolomiittahvel tekstiga on asetatud 1967. aastal. Dolomiittahvilil on järgnev tekst: „Igavene au kangelastele kes langesid meie kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest 1941-1945. a.” „
- **Töörühma hinnang:** Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga ja soovitame eemaldada ning asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH7: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Imara küla, Saaremaa vald.

Maetute arv: 5

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4164>

Omand: Omandi ulatus selgitamisel.

Täiendav info:

- Maetud II maailmasõjas hukkunud punaväelaste säilmed.
- **Töörühma hinnang:** Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga ja soovitame eemaldada ning asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH8: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vabaduse tn 1, Kohila alev, Kohila vald, Rapla maakond.

Maetute arv: 5

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8380>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info:

- Algne hauatähis asus vallamaja ees, kus on ka ühishaud, kuid praegune mälestuskivi asub ühishauast idapool oleval muruplatsil ja see püstitati sinna 1990. aastatel.
- **Töörühma hinnang:** Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH9: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Jalaka, Karksi-Nuia linn, Mulgi vald

Maetute arv: 5

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8420>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info:

- Ühishaual olev obelisk püstitati 1952. aastal.
- **Töörühma hinnang:** Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. **Kommentaari:** Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud

RKTH10: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lai tn 15, Ambla alevik, Järva vald

Maetute arv: 13

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=3992>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info:

- Sellesse ühishauda on maetud 1941. aasta ja 1944. aasta lahingutes langenud punaarmeeleaste säilmed. 1952. aastal avati hauasammas ja selle ligidal on ka mälestuskivi Ambla kandi meestele, kes langesid Punaarmee ridades Teise maailmasõja ajal. Veel on nende mälestusmärkide ligidal ka väiksem põllukivi, mis mälestab Järva maakonna komsomolisekretäri Aleksander Pajustet, kelle tapsid metsavennad 14.11. 1944. a.

Töörühma hinnang: Hauatähise ja mälestusmärgi puhul on tegemist punamonumentidega. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH11: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tammiotsa, Linnuse küla, Muhu vald

Maetute arv: 9

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4135>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info:

- 1972. aastal avati ühishaual Kalju Reiteli graniidist monument “Leinav ema” ja monumendi alusele on sisse rajatud aastaarvud 1941/1944.
- **Töörühma hinnang:** Tegemist on neutraalse hauatähisega, mis omab kõrget kunstiväärtust ja loodud tunnustatud eesti kunstniku poolt. Monument väljendab üldist leina ja sellel puudub ideoloogilist sõnumit kandev tekst või sümbolid. Asukoht on küll suure maantee läheduses, kuid kõrghaljastus varjab selle maanteel liikujate eest, vastuseisu monumendile ei ole kujunenud ka kohaliku kogukonna hulgas.

RKTH12: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Keskuse, Viiratsi alevik, Viljandi vald

Maetute arv: 9

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8458>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info:

- Monument ühishauale püstitati 1950. aastal ja sellel on ka mälestustahvel 6 nimega.
- **Töörühma hinnang:** Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga ja soovitame eemaldada.
Kommentaari: Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks eemaldatud

RKTH13: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Külaplatsi tee 2, Maaritsa küla, Kanepi vald

Maetute arv: 10

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4208>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: 1968. aastal püstitati ühishauale monument ja see asendati aastal 2000 uue monumendiga "Murtud eluteed", mille autoriteks on Valev Elerand ja Enn Niitre.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega

RKTH14: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Sõpruse tn 3, Tamsalu linn, Tapa vald

Maetute arv: 10

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5785>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info:

- Monument püsitati 1950. aasta veebruaris Nõukogude armee aastapäevaks.
- **Töörühma hinnang:** Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH15: Terroriohvrite ja II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Uueveski oru kaldal, Viljandi linn

Maetute arv: 11

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8465>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: 1947. aasta suvest kuni 9. maini 1948 kujundati ühishaud ümber ja korrastati arhitekt Ott Puuraidi kavandite järgi. Lisaks püstitati kujur August Vommi loodud betoonist monument sõduriga, mis tänaseks päevaks on ühishaualt läinud. Täna sel päeval on hauakohal mälestuskivi "Siin puhkavad aastatel 1905-1953 hukkunud"

Töörühma hinnang: Hauatähiste puhul on tegemist punamonumentidega ja soovitame eemaldada ning asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH16: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Keskküla talu, Muuksi küla, Kuusalu vald

Maetute arv: 13

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=17>

Omand: Eraomand

Täiendav info:

Ühishauda on maetud 1941. aasta augustikuus lahingus langenud punaväelased. Ühishauale on püstitatud mälestuskivi ja sellel on järgnev kiri: „Siin puhkavad igavest und 13 Nõukogude sõjameest, kes langesid Suures Isamaasõjas 1941. aasta augustis. Au kangelastele.“

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH17: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lossihoov 1, Kuressaare linn, Saaremaa vald

Maetute arv: 13

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4112>

Omand: Eraomand

Täiendav info:

- Ühishaud asub Kuressaare lossi hoovis. 1976. aastal paigutati ühishauale Lembit Palmi loodud dolomiidist monument, mille madalale nelinurksele püramiidile olid kantud 13 langenu nimed ja selle monumendi keskel asus koht igavese tule jaoks. 1990. aastal viidi monument ära ja selle kohale rajati lillepeenar, mis likvideeriti umbes 2014. aastal.
- **Töörühma hinnang:** . **Hauatähis puudub.**
Kommentaari: Omanikul korraldada koostöös Eesti Sõjajamuseum - kindral Laidoneri muuseumiga ümbermatmine kalmistule.

RKTH18: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kehtna mõisapark, Kehtna alevik, Kehtna vald

Maetute arv: 13

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8371>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info:

- Ühishauale püstitati 1968. aastal mälestussammas, mille autoriks Linda Rosin ja selle jalamil mälestustahvel, millel on järgnev tekst: "Suures Isamaasõjas langenud Nõukogude armee võitlejatele."
- **Töörühma hinnang:** Tegemist neutraalse hauatähisega. Hauatähis säilitada ja tahvlid eemaldada.

RKTH19: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tuudi küla, Lääneranna vald

Maetute arv: 15

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4067>

Omand: Eraomand

Täiendav info:

- Sambal on mälestustahvel, kus on järgnev eesti- ja venekeelne tekst: "Igavene au kangelastele, kes on langenud lahinguis meie kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest 1941-1945".
- **Töörühma hinnang:** Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. **Kommentaari: Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud**

RKTH20: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+kunstimälestis

Asukoht: Nigula, Tagavere küla, Saaremaa vald

Maetute arv: 15

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4145>

Omand: Eraomand

Täiendav info: 1949. aasta paigaldati ühishauale kohalike elanike poolt dolomiidist mälestussammas ja 1978. aastal paigaldati selle asemele Märt Mõttuse poolt valmistatud monument.

Töörühma hinnang: Tegemist neutraalse hauatähisega. Ümbermatmise puhul soovitame skulptuuri säilitada.

RKTH21: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Hiiu mnt 20a, Käina alevik, Hiiumaa vald

Maetute arv: 15

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menulD=monument&action=view&id=25>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1941. aasta oktoobris hukatud inimesed. 1967. aastal maeti sinna ümber ka 13 tundmatu nõukogude armee sõduri põrmud Kassari poolsaarelt. Mälestussammas püstitati ühishauale 1950. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH22: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: lide küla, Saaremaa vald.

Maetute arv: 16

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4171>

Omand: Munistipaalomand

Täiendav info: Ühishauale püstitati 1950. a. monument ja langenute nimed asuvad selle tagapinnal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Tähis eemaldada ja asendada neutraalsega.

RKTH23: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Puurina-Lüllemäe-Litsmetsa tee, Jõepera küla, Antsla vald

Maetute arv: 17

Omand: Riigiomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5700>

Täiendav info: Sambal on järgnev eesti-ja venekeelne tekst: "Igavene au kangelastele, kes on langenud lahinguis meie kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest."

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Tähis eemaldada ja asendada neutraalsega.

RKTH24: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tõusu tn 6, Võsu alevik, Haljala vald

Maetute arv: 7

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=5811>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Monument ühishauale püstitati Alar Kotli tüüpprojekti järgi, kas 1950. või 1951. aastal. 14. juulil 2022 monument ühishaualt teisaldati ja 7 väljakaevamiste tulemusena leitud inimese säilmed maetakse ümber Haljala kalmistule.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. **Kommentaari:** Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH25: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tõrsepa-Põllu, Lanksaare küla, Saarde vald

Maetute arv: 18

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8343>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud 18 1941. aastal hukkunud Nõukogude aktivisti ja hauakoht tähistati mälestuskiviga 1950. aastal.

Töörühma hinnang: Eemaldada ja asendada neutraalse hauatähisega ja lisada nimed.

RKTH26: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lähtrumetsa, Palivere alevik, Lääne-Nigula vald

Maetute arv: 20

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4093>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Ühishauale püstitatud mälestuskivil on järgnev tekst: "Suures Isamaasõjas langenud Nõukogude armee võitlejad ltn. Starodubov, Ilja Ivan' I 1925-1944 ja 19 tundmatut. Neid ei unustata.,,

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH27: Vabadussõjas ja II maailmasõjas hukkunute matmispaik

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tartu mnt 10, Elva linn, Elva vald

Maetute arv: 20

Omand: Munitispaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4233>

Täiendav info: Ühishauda on maetud Vabadussõjas kui ka II maailmasõjas hukkunud punaväelased. Langenuid toodi ühishauda Tamsalt, Etsestelt, Karijärvelt, Lestalt, Uutalt, Peedult ja Kongutast. Matmispaik tähistati aastatel 1945/46 ja ümbermatmisi toimus veel ka 1950. ja 1970. aastatel. Ühishauale püstitatud mälestussamba esiküljele tahatud reljeefil on kujutatud sõdureid, otsatahkudel aastaarvud 1919, 1941-1944. Samba tagaküljel on eesti- ja venekeelne tekst: "Au ja kuulsus töörahva vabaduse eest langenud võitlejaile." Tekstile järgnevad ka langenute nimed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. **Käesoleva protokolliga vormistamise hetkeks eemaldatud.** **Mälestussamba reljeefi osa eemaldamisel purunes ja ei olnud võimalik säilitada.**

RKTH28: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt:Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Aaspere mõisapark, Aaspere küla, Haljala vald.

Maetute arv: 12

Omand: Eraomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=5759>

Täiendav info: Ühishaud pärineb 1945. aastast ja esialgne monument ühishaual oli puust. 1949. või 1950. aastal Alar Kotli tüüpprojekti järgi valminud mälestussambaga. 9. mail 1973 asetati samba ette punasest graniidist mälestustahvel kolmele sõjaväelasele.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. Eemaldamisel säilitada hauatähise tüüpprojekt näidisenä.

RKTH29: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Mihkli, Kuivastu küla, Muhu vald

Maetute arv: 21

Omand: Eraomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4133>

Täiendav info: Ühishauale on monument püstitatud 1948. aastal. Samba esiküljel on eesti-ja venekeelne järgnev tekst: "Suures Isamaasõjas langenud Nõukogude armee võitlejatele." Samba teisel küljel on langunud punaväelaste nimed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga.

Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist

RKTH30: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kursi kalmistu, Kursi küla, Põltsamaa vald

Maetute arv: 21

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5848>

Täiendav info: Algselt püstitati ühishauale dolomiidist mälestussammas ja 1977. aastal püstitati uus monument (autoriks skulptor E. Rebane).

Töörühma hinnang: Tegemist neutraalse hauatähisega.

RKTH31: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kooli tee, Puiatu küla, Järva vald

Maetute arv: 22

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=3995>

Täiendav info: 1945. aastal maeti ühishauda Imavere valla haudadest leitud lahingus langenud 22 punaväelase säilmed. Mälestussammas ühishauale püstitati 1948. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist

RKTH32: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Annuse, Kannuküla, Viljandi vald

Maetute arv: 23

Omand: Eraomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8450>

Täiendav info: Monument ühishauale püstitati 1951. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga.

Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

Kommentaari: Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH33: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Paide mnt 14, Tapa linn, Tapa vald

Maetute arv: 24

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=5790>

Täiendav info: Mälestussammas püstitati ühishauale 9. mail 1951 ja ühishauda jätkus matmine kuni 1975. aastani.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist

RKTH34: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Rahvamaja, Pilistvere küla,
Põhja-Sakala vald

Maetute arv: 26

Omand: Munitispaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8430>

Täiendav info: Ühishauda maetud olevat langenud 1941. aasta sõjasuve lahingutes.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. **Kommentaar:** Käesoleva protokoll*i* vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH35: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Ringpuiestee T1, Suure-Jaani linn, Põhja-Sakala vald

Maetute arv: 24

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8440>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1941. aasta sõjasuvel Suure-Jaani ümber langenud punaväelased.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. **Kommentaari:** Käesoleva protokolliga vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH36: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Küttejõu karjäär, Kiviõli linn, Lüganuse vald

Maetute arv: 26

Omand: Munistipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=39>

Täiendav info: Mälestussammas paigaldati ühishauale 1948. aastal. Sambal asub tahvel, millel on eesti- ja venekeelne tekst. "Suures Isamaasõjas langenud Nõukogude armee võitlejatele." Lisaks on tahvli alaosas hukkunute nimed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Tähis eemaldada ja asendada neutraalsega. Lisada nimetahvlid.

RKTH37: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pastoraadi park, Järva-Jaani alev, Järva-Jaani vald

Maetute arv: 26

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=3998>

Täiendav info: Esimene langenute matmine toimus sellesse ühishauda 1946. aastal ja mälestussammas paigaldati hauale 1952. aastal ning selle autoriks on J. Laasi.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH38: II maailmasõjas hukkunute hauatähis

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Koolimaa, Pälli küla, Lääne-Nigula vald

Maetute arv: 26

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4094>

Täiendav info: Algse hauatähise asemele paigaldati 2008. aastal selle koopiana valmistatud uus hauatähis ja säilmed on tänaseks päevaks sealt ümbermaetud.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. **Kommentaari:** Käesoleva protokolliga vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH39: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Teenurga, Saverna küla, Kanepi vald

Maetute arv: 26

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4210>

Täiendav info: Samba kõrval on ka mälestuskivi hukkunute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Tähis eemaldada ja asendada neutraalsega. Mälestuskivi nimetahvlitega ümbermatmiseni säilitada.

RKTH40: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kangru, Kääpa küla, Mustvee vald

Maetute arv: 26

Omand: Eraomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=5863>

Täiendav info: 16. oktoobril 1975 avati ühishaua mälestussammas ja selle autoriks on Endel Taniloo. Mälestussamba ligidal on ringikujuline kivi tekstiga.

Töörühma hinnang: Mälestussammas on neutraalne, kivi tekstiga asendada.

RKTH41: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pioneeri haljasala, Järve linnaosa
Kohtla-Järve linn

Maetute arv: 28

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=40>

Täiendav info: Mälestussammas püstitati ühishauale 1948. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Tähis eemaldada ja asendada neutraalsega. Skulptuur võimalusel säilitada.

RKTH42: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Ühishaua, Järve-Madise küla, Järva vald

Maetute arv: 29

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=3985>

Täiendav info: Monument püsitati ühishauale 1940. aastate lõpus.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH43: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt:Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pargi tänav, Kadrina alevik, Kadrina vald

Maetute arv: 29

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5763>

Täiendav info: Langenute ühishauda matmine toimus 1945. aastal ja algselt püstitati silikaat-tellistest mälestussammas ning selle autoriks oli Rudolf Tamm. Uus graniidist mälestuskivi paigutati ühishauale 8. mail 1973. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH44: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Paisu park, Audru alevik, Pärnu linn

Maetute arv: 30

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8304>

Täiendav info: 1978. aastal püstitati ühishauale monument, mille autoriks on skulptor A. Mölder ja selle kõrvale püstitati 1984. aastal kaks mälestuskivi, millest üks on pühendatud ühishauda maetud hävituspataljonilasele.

Töörühma hinnang: Hauatähise ja lisatahvlite puhul on tegemist punamonumentidega. Lisatahvlid eemaldada ja hauatähis muuta neutraalseks (tekstid eemaldada)

RKTH45: Terroriohvrite ühishaud

Objekt:Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vana park, Pärnu linn

Maetute arv: 30

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8333>

Täiendav info: Ühishauda on tõenäoliselt maetud 1924. aasta 1. detsembri riigipöördekatse kavandamise eest maha lastud isikuid, kaks 1917. aastal maha lastud Vene sõdurit ja 1941. aasta suvel Audru lahingus langenud hävituspataljonilased. Algselt paigaldati ühishauale 1940. aastal puidust mälestusmärk, kuid 1958. aastal paigaldati ühishauale skulptor Juhan Raudsepa loodud monument.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud.
Eemaldatud J. Raudsepa reljeef on kunstiväärtuslik.

RKTH46: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pärnu mnt 15c, Tori alevik, Tori vald

Maetute arv: 30

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8344>

Täiendav info: 1958. aastal püstitati ühishauale kaks mälestussammast ja nendele lisaks paigaldati 1985. aastal mälestuskivi, kus on kolme langenu nimed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH47: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Советское воинское захоронение на ул. Манны. Захоронено 99 советских воинов. Клад МАРС?

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Männi tn 34a, Lõksa linn

Maetute arv: 32

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=15>

Täiendav info: Mälestusmärk ühishauale püstitati 1951. aastal. Hauda täiendavaks kujunduselemendiks on laevaankur koos kotiga ja mälestusmärgil on mälestustahvel hukunud Nõukogude mereväelastele.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Tähis eemaldada ja asendada neutraalsega.

RKTH48: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lühike tn 2, Kose alevik, Kose vald

Maetute arv: 33

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=12>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1941. ja 1944. aasta lahingutes langenud punaväelased. 1950. aastast püsitati ühishauale mälestusmärk.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH49: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Otepää linn, Otepää vald

Maetute arv: 0

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4472>

Täiendav info: Mälestussammas rajati 1957. aastal ja seda uuendati 1970. aastal. 16. juunil 2022 toimusid väljakaevamised ühishaual ja tuli välja, et sinna ei olnud kedagi maetud.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH50: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lai tn 34, Rakvere linn

Maetute arv: 34

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5772>

Täiendav info: Monumendi kavandas Alar Kotli ja see avati 1945. aastal. Tänapäevaks on monument teisaldatud ja langenud ühishauast välja kaevatud.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH51: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

IGAVENE AU
KANGELASTELE KES ON
LANGENUD LAHINGUS
MEIE KODUMA A VABADUSE
JA SÕLTUMATUSE EEST
1941 – 1945

ВЕЧНАЯ СЛАВА
ГЕРОЯМ ПАВШИМ В
БОЯХ ЗА СВОБОДУ И
НЕЗАВИСИМОСТЬ
НАШЕЙ РОДИНЫ
1941 – 1945

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Allee tn 1, Simuna alevik, Väike-Maarja vald

Maetute arv: 35

Omand: Eraomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5755>

Täiendav info: Ühishauale püstitati monument 1951. aastal. Sellel on eesti-ja venekeelne tekst: "Igavene au kangelastele, kes on langenud lahingus meie kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest 1941-1945."

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH52: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kursi tee 1, Kuusalu alevik,
Kuusalu vald

Maetute arv: 36

Omand: Omandi ulatus selgitamisel

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=16>

Täiendav info: Mälestussammas ühishauale püstitati 1954. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH53: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kooli tee 5a, Viru-Jaagupi alevik, Vinni vald

Maetute arv: 36

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5804>

Täiendav info: Ühishauale püsitati mälestussammas Alar Kotli tüüpprojekti järgi 1950. aastal. Lisaks asuvad samba ligidal mälestusplaadid Vaike, Helmut, Ants ja Mauno Allikveele, mis avati 1978. aastal. Ühtlasi avati 1957. aastal sambal ka pioneeridele mälestustahvel, mis on tänaseks päevaks eemaldatud.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH54: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Ausamba, Rava küla, Kose vald

Maetute arv: 37

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=6>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1944. aasta septembris langenud punaväelased ja ühishauale püsitati mälestussammas 1965. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH55: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Arkma küla, Türi vald

Maetute arv: 39

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4000>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1941. aasta sõjasuvel langenud punaarmeeelased.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga.

Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH56: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lustivere park, Lustivere küla, Põltsamaa vald

Maetute arv: 39

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=5857>

Täiendav info: Monument on püstitatud 8. mail 1975. aastal ja see on valmistatud „ARS”, skulptor O. Ehelaid, peakonstruktor A. Loik.

Töörühma hinnang: Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. Skulptuur omab mõnetist kunstilist väärtust, ümbermatmisel võimalusel säilitada.

RKTH57: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Suislepa kirik, Suislepa küla, Viljandi vald

Maetute arv: 0

Omand: Eraomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8451>

Täiendav info: Mälestusmärk püstitati ühishauale 1953. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. **Kommentaari Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH58: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Võidu tänav, Orissaare alevik, Saaremaa vald

Maetute arv: 40

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4142>

Täiendav info: Esimene monument püstitati ühishauale 1949. aastal ja 1979. aastal avati uus monument ning selle loojaks on skulptor Edgar Viies.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega, mis omab kõrget kunstiväärtust ja loodudu tunnustatud eesti kunstniku poolt. Kuna ühishaud asub vahetult elamute vahel, siis jätaksime kohalikule kogukonnale võimaluse otsustada, kas haud on sellesse kohta sobilik, kuid hauamonument tuleks säilitada.

RKTH59: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kuressaare metskond 3, Kaali-Liiva küla, Saaremaa vald

Maetute arv: 40

Omand: Riigiomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4148>

Täiendav info: Ühishauale on mälestussammas püstitatud 1948. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH60: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Haanja looduspark 31, Ruusmäe küla, Rõuge vald

Maetute arv: 40

Omand: Riigiomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5703>

Täiendav info: Esmalt püstitati ühishauale puidust monument. Uus dolomiidist monument püstitati 1949. aastal ja selle juurde mustast graniidist mälestustahvlid langenuate nimedega 1980. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH61:Terriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kubja tee 1a, Võru linn

Maetute arv: 40

Omand: Munitsipaalomand

Link:<http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=5746>

Täiendav info: Olemasolev monument on avatud 15.augustil 1964. a. Kavandi autor on endise Teeninduskombinaat "Tamula" dekoorateljee kunstnik Bernhard Mark.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH62: II maailmasõjas hukkunute ja 1905. aasta terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Promenaadi, Rapla linn, Rapla vald

Maetute arv: 40

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8397>

Täiendav info: Mälestuskivi asub ligidal paigale, kus hukati 1905. aasta revolutsioonist osavõtjaid. Mälestusmärgi kavandajaks oli Emil Littover.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega, mis omab kunstilist väärtust.

Ümbermatmisel võimalusel säilitada.

RKTH63: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Idaotsa küla, Prangli saar, Viimsi vald

Maetute arv: 42

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=23>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 24.08. 1941 Eestiranna auriku hukkamises surma saanud mehed. Ühishauale on püstitatud 4 m kõrgune palkrist, millel on lõigatud kiri „Eestirand 24.VII.1941” ja paigutatud laevalt toodud päästerõngas. Eestirannal hukkunute hauaplatsi juures on veel ka Eestiranna hukule pühendatud mälestusmärk.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega ja matmispaik omab sõjaajaloolist väärtust. Tegu ei ole vaenuliku Punaarmee võitlejate ühishauaga, vaid eelkõige õigusvastaselt Punaarmee mobiliseeritud Eesti meestega, sel hetkel tsivilistidega.

RKTH64: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Hullo küla, Vormsi vald

Maetute arv: 44

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=14430>

Täiendav info: Mälestussammas paigutati ühishauale 1951. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH65: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Hanila kalmistu, Hanila küla, Lääneranna vald

Maetute arv: 44

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4051>

Täiendav info: Sellesse ühishauda maetud punaarmeeelased on valdavalt surnud 1944. aasta sügisel Hanila koolimajas olnud välihaiglas.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega. Soovitame katta ülemine osa kinni ning panna uue tekstiga tahvel peale

RKTH66: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Emmaste küla, Hiiumaa vald

Maetute arv: 46

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=24>

Täiendav info: Dolomiidist monument püstitati ühishauale 1957. aastal ja enne seda oli seal 1950. aastal rajatud betoonobelisk.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. **Kommentaari vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH67: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Mõisa tee 10, Aakre küla, Elva vald

Maetute arv: 47

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4476>

Täiendav info: Mälestussammas on ühishauale püstitatud 1967. aastal ja sellel on eesti-ja venekeelne tekst: "Nõukogude armee võitlejaile, kes langesid Aakre vabastamisel 1944 VIII."

Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga.
Kommentaari: Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH68: II maailmasõjas hukkunate ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Uus tn 5a, Kärdla linn, Hiiumaa vald

Maetute arv: 49

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=26>

Täiendav info:1945. aasta juunis maeti sellesse ühishauda 1941. aastal hukatud 34 inimese põrmud. 1953. aasta detsembris maeti samasse 28. oktoobril 1941. aastal hukatud Madis Kõmmus, Edgar Kerner ja August Vilta ning 1965. aasta mais veel 12 tundmatut nõukogude sõdurit Hiiumaa erinevatest paikadest. Mälestussammas püstitati hauale 1950. aastal. 1986. aastal asendati mälestussamba külgedel asuvad nimetahvlid, sest senised olid ebatäpsed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH69: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pargi-Villa, Majala küla, Võru vald

Maetute arv: 49

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5730>

Täiendav info: Mälestussammas püsitati 9. mail 1970. aastal ja 1984. aastal paigaldati lisatahvel 3 langenu nimedega.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH70: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tõnuma, Talila küla, Saaremaa vald,

Maetute arv: 53

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4158>

Täiendav info: Monument püsitati ühishauale 1950. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH71: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tsooru park, Tsooru küla, Antsla vald

Maetute arv: 53

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5699>

Täiendav info: Ühishaua on risttahuka kujuline mälestusplaat langenute nimedega ja osaliselt ka surma daatumite ja aastmetega

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH72: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Ahja mõisa park, Ahja alevik, Põlva vald

Maetute arv: 55

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4183>

Täiendav info: 1978. aastal avati ühishauaüha monument "Põlvitav mees", mille autoriks on Kalju Reitel.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega, mis omab kõrget kunstiväärtust ja loodud tunnustatud Eesti kunstniku poolt. Monument väljendab üldist leina ja sellel puudub ideoloogilist sõnumit kandev tekst või sümbolid.

RKTH73: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Haanja küla, Rõuge vald

Maetute arv: 57

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menulD=monument&action=view&id=5701>

Täiendav info: Algne monument püstitati 1949. aastal, kuid see peagi õhiti ja see taastati endisel kujul 1950. aastal. Järgnevalt avati 1962. aastal uus mälestussammas ja selle juures on kaks marmorist mälestustahvli langenuite nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega ja nimetahvlid säilitada.

RKTH74: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Rõngu alevik, Elva vald

Maetute arv: 59

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4276>

Täiendav info: Mälestusmärgi täpne püstitamise aeg ei ole teada, kuid on teada, et 22. septembril 1969 toimusid sellesse ühishauda ümbermatmised Tilga kiriku juurest.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. **Kommentaari vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH75: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pargi tee 1a, Ilmatsalu alevik, Tartu linn

Maetute arv: 59

Omand: Eraomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4289>

Täiendav info: Mälestussammas on ühishauale püstitatud 1961. aastal ja selle jalamil on ka mälestustahvlid langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega ja nimetahvlid säilitada.

RKTH76: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Puidutööstuse, Saru küla, Rõuge vald

Maetute arv: 59

Omand: Eraomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5718>

Täiendav info: Mälestussammas on ühishauale püstitatud 1972. aastal ja selle autoriks on B. Mark. Veel on samba juures 12 mälestustahvli langenute nimede ja daatumitega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH77: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pargi tee 2a, Loo alevik, Jõelähtme vald

Maetute arv: 60

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4>

Täiendav info: Tegemist on graniidist mälestussambaga ja selle jalamil on kaks graniittahvlit 12 nimega. Veel asub samba külgedel kaks tahvlit eesti-ja venekeelse tekstiga: "Igavene au kangelastele, kes on langenud lahingus meie kodumaa ja vabaduse ja sõltumatuse eest Suures Isamaasõjas 1941-1945." Veel on samba esiküljel Suure Isamaasõja ordeni kujutis.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. **Kommentaari: Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH78: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tooma haljasala, Võhma linn, Põhja-Sakala vald

Maetute arv: 60

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8459>

Täiendav info: Mälestussammas püstitati 1951. Aastal. Säilmed on ühishauast tänaseks päevaks ümbermaetud.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. **Kommentaari Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH79: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vana tn 1, Vändra alev, Põhja-Pärnumaa vald

Maetute arv: 67

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8354>

Täiendav info: Ühishauda on maetud II maailmasõjas langenud punaarmee lasi kui ka Saksa okupatsiooni ajal Vändra kandis hukatud isikud. Ühishauale on püstitatud mälestuskivi Nõukogude armee võitlejatele ja kokku on tähistatud 74 hauakohta.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH80: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Oru, Muusika küla, Saue vald

Maetute arv: 70

Omand: Eraomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=22>

Täiendav info: Ühishauale on mälestussammas püstitatud 1953. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH81: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pärnu mnt 22b, Märjamaa alev, Märjamaa vald

Maetute arv: 70

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8389>

Täiendav info: Mälestussammas on ühishauale püstitatud 1948. aastal ja selle jalamil on ka kaks mälestustahvlit.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega ja nimetahvlid säilitada.

RKTH82: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Posti tn 45, Haapsalu linn

Maetute arv: 72

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4036>

Täiendav info: Ühishauda on maetud Saksa okupatsiooni ajal hukatud inimesed. Hauatähised ja mälestussammas, mille taga on ka hukkunute nimed on püsitatud 1982. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH83: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tilsis mõis, Tilsis küla, Põlva vald

Maetute arv: 78

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4192>

Täiendav info: Esialgse betoonist mälestussamba asemele paigaldati ühishauale 1980. aastal skulptor Enn Tanilo kuju "Leinav ema". Selle kõrval on mälestuskivi langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega. Skulptuur omab kunstilist väärtust, soovitame tekstid eemaldada.

RKTH84: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tartu tn 14a, Nõo alevik, Nõo vald

Maetute arv: 78

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4255>

Täiendav info: 1954. aastal püstitati dolomiidist mälestussammas ja 1970. aastal paigaldati samba juurde tehismarmorist tahvlitega, kus olid langenute nimed. Järgnevalt 1980. aastate lõpus asendati need mälestusmärgid 6 hallikast looduskivist püstkülikutega, kus on langenute nimed ja need külikud asetsevad kahes grupis. Ühishauast on tänaseks päevaks säilmed ümbermaetud.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH85: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tamsalu- Väike-Maarja maantee ääres, Loksa küla, Tapa vald

Maetute arv: 73

Omand: Munistipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5786>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 21. septembril 1944 toimunud Porkuni lahingus langenud punaarmeeelased. Hauale on püstitatud roosast graniidist mälestuskivi ja mälestustahvlid langenute nimedega, mis paigaldati 1975. aastal. Iga aasta 21. septembril käiakse sellel ühishaul kui ka Saksa poolel langenute ühishaul mälestamas Porkuni lahingus langenuid.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, soovitame graniidist kivilt sümboolika ja tähed eemaldada.

RKTH86: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Viljandi tn 76, Türi linn, Türi vald

Maetute arv: 83

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menulD=monument&action=view&id=4034>

Täiendav info: Ühishauda maetud olid Punaarmee 10. laskurkorpuse võitlejad ja hauamonument püstitati 1986. aastal ning selle autoriteks on A. Murdmaa ja E. Viies.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Monumendi teostuse on kõrge kunstilise väärtusega ja eemaldamisel säilitada ning deponeerida muuseumi.

RKTH87: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Heltermaa-Kärdla-Luidja tee 80,
Heltermaa küla, Hiiumaa vald

Maetute arv: 88

Omand: Riigiomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=30>

Täiendav info: Ühishauale püstitati monument 1950. aastal ja sinna on maetud sügisel 1944 Heltermaa sadama vallutamisel ning selle ümbruses langenud punaväelased.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega

RKTH88: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kehra park, Kehra linn, Anija vald

Maetute arv: 89

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=7>

Täiendav info: Sammas on pühendatud II maailmasõjas langenutele, kuid sellel olevad nimed osutavad hoopis Saksa okupatsiooni ajal hukatutele, kellest osa lasti Kehras maha 04.09.1941. Nende hulgas oli ka Viktor Piirsoo, kes oli 1941. aastal Kommunistliku Noorsooühingu Tallinna sekretär.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH89: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Antsla metskond 32, Parmupalu küla, Rõuge vald

Maetute arv: 97

Omand: Riigiomand

Link: http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=5717_

Täiendav info: Sama ees on kaks tahvlit langenute nimedega ja sambal tekst, mis on pühendatud langenud punaväelastele.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH90: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Palumetsa, Vallapalu küla, Elva vald

Maetute arv: 101

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4272>

Täiendav info: Ühishaua alusel dolomiidist risttahukakujuline samm ja ühishaud on piiratud aiaga.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. **Kommentaari vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH91: II maailmasõjas hukkunute mälestussammas

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Koosa küla, Peipsiääre vald

Maetute arv: 102

Omand: Omandi ulatus selgitamisel

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4290>

Täiendav info: Mälestussammas püstitati ühishauale 1952. aastal ja selle juures asuvad veel omakorda mälestustahvlid langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH92: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Ausamba, Ala küla, Tõrva vald

Maetute arv: 104

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4458>

Täiendav info: Ühishauale püstitati monument 1956. aastal ja langenute nimed tahvitele jäädvustati monumendi juures 1986. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH93: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Ruusa, Kolli küla, Otepää vald

Maetute arv: 108

Omand: Eraomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4477>

Täiendav info: Ühishauale püstitati monument 1953. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega

RKTH94: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vana-Otepää õppesportibaas, Otepää küla, Otepää vald

Omand: Eraomand

Maetute arv: 112

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4484>

Täiendav info: Monument püstitati ühishauale 1957.a.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega

RKTH95: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kuigatsi mõis, Kuigatsi küla, Otepää vald

Omand: Omandi ulatus selgitamisel

Maetute arv: 114

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4478>

Täiendav info: Monument püstitati Kuigatsi ühishauale 1955.a.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH96: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Uhtna mõisa park, Uhtna alevik, Rakvere vald

Omand: Eraomand

Maetute arv: 115

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5784>

Täiendav info: Uhtna monument on tehtud Alar Kotli vennashaua monumendi tüüpprojekti järgi.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH97: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kesk tn 11c, Põlva linn, Põlva vald

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 117

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=419>

Täiendav info: Mälestussammas on valminud 1976. aastal.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega, mis omab kunstilist väärtust.

RKTH98: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Palo tee 46, Lasva küla, Võru vald

Maetute arv: 118

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5706>

Täiendav info: Ühishauda on maetud II maailmasõjas hukkunute säilmed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega

RKTH99: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kiriku tn 2b, Kallaste linn, Peipsiääre vald

Maetute arv: 130

Omand: Omandi ulatus selgitamisel

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4238>

Täiendav info: Nõukogude sõdurite ühishaud on tekkinud sõjajärgse ümbermatmise tulemusena. Lasva ühishaua esialgne tähistus on teadmata. Tüüpprojekti järgi loodud dolomiitsammas püstitati 1959.a. Langenute nimetahvlid paigaldati matmispaigale arvatavasti 1979.a rekonstrueerimistöde käigus. 2000.a uuendati matmispaiga kujundust.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH100:II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kooli tn 5a, Varstu alevik, Rõuge vald

Maetute arv: 131

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menulD=monument&action=view&id=5739>

Täiendav info: Varstu ühishaud rajati 1959. A., mil sinna maeti ümber langenud Kõrgepalu ja Vana-Roosa ümbrusest. Graniitsammas püstitati 1959. a. 1968. a ja rekonstrueeriti kalmistu B. Margi kavandi kohaselt ning paigaldati siia tahvlid langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega

RKTH101: II maailmasõjas langenute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kesktänav, Vastse-Kuuste alevik, Põlva vald

Maetute arv: 136

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4211>

Täiendav info: 1975. aastal püstitati ühishauale monument, mille autoriks on E. Taniloo.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega. Olemasolevad kivid omavad kunstilist väärtust ja soovitame säilitada.

RKTH102: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt:

Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Uuemõisa park, Märjamaa alev, Märjamaa vald

Maetute arv: 156

Omand: Munitsipaalomand

Link:<http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8390>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1941. aastal langenud punaväelased

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega

RKTH103: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kuusemetsa, Soontaga küla, Tõrva vald

Maetute arv: 157

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4480>

Täiendav info: 1953.a. püstitati ühishauale dolomiidist mälestussammas.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH104: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Sillaotsa, Esku küla, Põltsamaa vald

Maetute arv: 169

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5854>

Täiendav info: Monument on püstitatud 1967. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH105: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Haapsalu mnt 2, Keila linn

Maetute arv: 182

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=9>

Täiendav info: Ühishauale püstitati 1968. aastal hauatähised-dolomiidist kõrvuti asetsevate tahvlite rida. Tänapäevaks on alles ainult mälestuskivi tekstiga: "Nad langesid II maailmasõjas."

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH106: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Ausamba park, Rápina linn, Rápina vald

Maetute arv: 200

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4204>

Täiendav info: Mälestussammas ühishaua avati 1959. aastal, nimele tahvel 1977. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH107: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kiviõli tee, Lügánuse alevik, Lügánuse vald

Maetute arv: 208

Omand: Munitsipaalomand

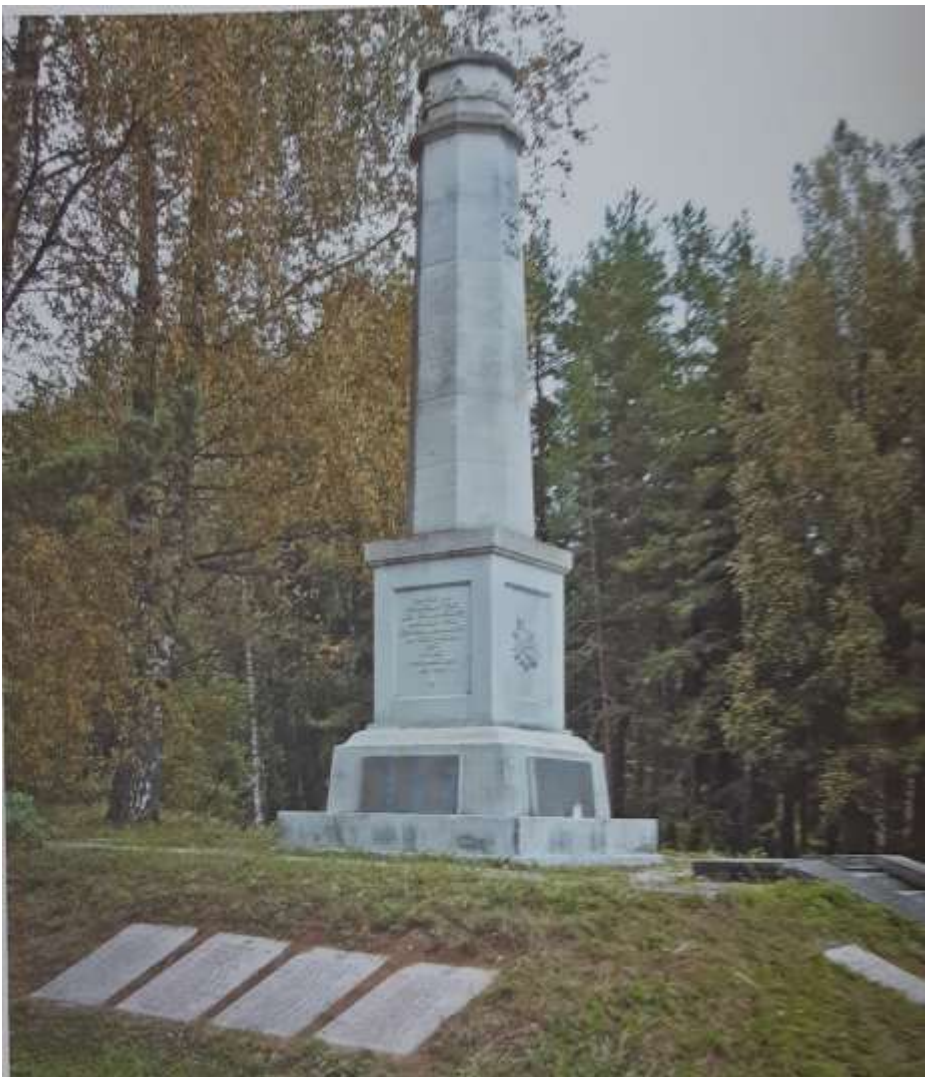
Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=42>

Täiendav info:

Ümbermatmine ühishauda on toimunud 1950.a. Lügánuse kalmistult.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH108: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Mälestusmärgi, Pikasilla küla, Tõrva vald

Maetute arv: 222

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4482>

Täiendav info: Ühishauda on maetud II maailmasõjas aastatel 1941-45 hukkunud punaväelaste säilmed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist. Võimalusel säilitada monument näidiseksplarina.

RKTH109: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pedja, Suure-Kambja küla, Kambja vald

Maetute arv: 233

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4243>

Täiendav info: Ühishauale paigaldati 1948.a. betoonvalus ja püsitati mälestussammas, 5 plaati langenute nimedega on paigaldatud 1972.a.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega

RKTH110: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Haaviku tee 2, Küliste alevik, Kambja vald

Maetute arv: 260

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4303>

Täiendav info: 1969. aastal püstitati hauale mälestussammas.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega

RKTH111: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Mustvee rannaala V2, Mustvee linn, Mustvee vald

Maetute arv: 264

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5834>

Täiendav info: Mälestussammas paigaldatud 8. mail 1973. aastal (kunstnik Artur Lok, skulptor Elmar Rebane).

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH112: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Teerisit, lisaku alevik, Alutaguse vald

Maetute arv: 294

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=33>

Täiendav info: Mälestuskivi püstitamise aeg on 6. mai 1967.a.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH113: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Haljasala, Lüllemäe küla, Valga vald

Maetute arv: 314

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4466>

Täiendav info: Monument püstitati 1955.a. Mälestustahvlite asetamine 1986.a

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH114: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kirikupark, Kanepi alevik, Kanepi vald

Maetute arv: 316

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4187>

Täiendav info: 17. augustil 1984. aastal avati ühishauaüal monument, mille autoriteks on skulptor J. Paberit ja arhitekt G. Valdre. Veel on ühishauaüal kivi langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega, mis omab kõrget kunstiväärtust.

RKTH115: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Õruste küla, Valga vald

Maetute arv: 325

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4512>

Täiendav info: 1950. aastal püstitati ühishauale mälestussammas.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH116: II maailmasõjas hukkunute ühishaud ja Tehumardi memoriaal

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+kunstimälestis

Asukoht: Ausamba, Tehumardi küla, Saaremaa vald

Maetute arv: 330

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menulD=monument&action=view&id=4167>

Täiendav info: Monument on rajatud 1966. aastal. Monumendi autorid on skulptorid R. Kuld ja M. Varik ning arhitekt A. Murdmaa.

Töörühma hinnang: M. Variku ja A. Murdmaa Teise maailmasõja lahingupaiga tähise lahendusel on väga kõrge kunstiline väärtus. Tehumardi memoriaali näol on tegemist olulise modernistliku monumendiga, mis tuleks kogu ümbritseva maastikulahendusega säilitada ja korrastada. Memoriaali ja ühishaua kujundus moodustab ühtse tervikliku arhitektuurse ja kunstilise lahenduse. Omanikul soovitame kaaluda memoriaalil olev tekstiga plaadi väljavahetamist.

RKTH117: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Silo, Lõupõllu küla, Saaremaa vald

Maetute arv: 350

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4175>

Täiendav info: 1949. a. paigaldati kalmistule kohalike meistrite poolt valmistatud dolomiidist monument. 1974. a. ühishaud rekonstrueeriti skulptor E. Viiese projekti alusel.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega, mis omab kõrget kunstiväärtust ja loodud tunnustatud Eesti kunstniku poolt.

RKTH118: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Koorküla metskond 87, Kulli küla, Tõrva vald

Maetute arv: 424

Omand: Riigiomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4465>

Täiendav info: Monument püstitati 1952. a.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH119: II maailmsõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Susi, Kudina küla, Jõgeva vald

Maetute arv: 426

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5841>

Täiendav info: 1957.a. püstitati ühishauale mälestussammas ja skulptuurid. Autoriks skulptor E. Taniloo.

*Töörühma hinnang: Tegemist on hauatähisega, mis omab kunstilist väärtust. Hauasamba ees graniitplokil tekst: „ Igavene au/ kangelastele/ kes langesid/ Suures Isamaasõjas/ 1941-1945/ Вечная слава героям/ пвшим в Великой/ Отечественной войне .” ning teksti kõrval ülal paremal viisnurga kujutis eemaldada.

RKTH120: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Linnamäe puhkeala, Tõrva linn, Tõrva vald

Maetute arv: 470

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4500>

Täiendav info: Praegune monumendil olev mälestustahvel on uuendatud.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH121: Tartu sõjaväekalmistu

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tartu linn

Maetute arv: 500

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4323>

Täiendav info: Kalmistu avati 1924. aastal Tartu garnisoni kalmistuna ja sinna maeti Eesti sõdureid ning ohvitseri. Kalmistu idaküljele on maetud Nõukogude armee sõjaväelasi.

*Töörühma hinnang: Kalmistul palju väikeseid hauatähiseid, ei ole otstarbekas asendada.

RKTH122: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kuressaare metskond 30,
Anseküla, Saaremaa vald

Maetute arv: 503

Omand: Riigiomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4163>

Täiendav info: Monument on püstitatud 1949. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga.

Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH123: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Hargla kogudus, Hargla küla, Valga vald

Maetute arv: 503

Omand: Eraomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4493>

Täiendav info: 1956. aastal püstitati ühishauale dolomiidist monument.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH124: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Valgamaa Kutseõppekeskuse, Helme alevik, Tõrva vald

Maetute arv: 513

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4461>

Täiendav info: Mälestusmärk on püstitatud II maailmasõjas langenuile 1941-1944.a.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH125: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Rae, Reiu küla, Häädemeeste alevik

Maetute arv: 700

Omand: Munitsipaalomand

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8341>

Täiendav info: Ühishaua kohale on püstitatud kaks mälestusmärki - mälestussammas 1967. aastal, hauaplaat peale Eesti Vabariigi taasiseseisvumist.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega

RKTH126: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Barclay de Tolly mausoleumi esine ala, Jõgeveste küla, Tõrva vald

Maetute arv: 795

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4460>

Täiendav info: 1973.a. püstitati Jõgeveste ühishauale uus graniidist monument (arhitekt A. Murdmaa, skulptor M. Varik).

Töörühma hinnang: M. Variku ja A. Murdmaa lahendusel on väga kõrge kunstiline väärtus ning oskuslikult sobitatud ümbritsevasse maastikusse. Omanik on soovinud Barclay de Tolly mausoleumi juures paikneva ühishaua ümbermatmist ja hauatähise eemaldamist ja pöördunud Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjoni poole. Kui sõjahaud läheb ümbermatmisele, siis soovitame graniitplaadid ning südamikutervert eemaldada ja säilitada. Alternatiivina soovitame omanikul monumendi säilitada algses asukohas ja hinnata monumendi välisküljel oleva tekstiosa eemaldamise võimalust, mille läbi oleks see võimalik muuta neutraalseks hauatähiseks.

RKTH127: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Varjupaiga, Jaama küla, Alutaguse vald

Maetute arv: 807

Omand: Eraomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=36>

Täiendav info: 1947.-1948.a. püstitati hauale betoonist valatud obelisk. 6. mail 1983.a. avati ühishaua uus mälestussammas, autor T. Mägi.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH128: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Restu küla, Otepää vald

Maetute arv: 864

Omand: Omandi ulatus selgitamisel

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=4490>

Täiendav info: 1975.a. viidi läbi kalmistu rekonstrueerimine ning sinna paigaldati uus monument.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega

RKTH129: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tsirguliina park, Tsirguliina alevik, Valga vald

Maetute arv: 995

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4499>

Täiendav info: 1952.a. püstitati Tsirguliina ühishauale dolomiidist monument.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH130: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Huntaugu tn 4, Viljandi linn

Maetute arv: 11 000

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8462>

Täiendav info:

Hukkunute mälestuseks püstitati tähised kahes peamises hukkamispaigas – Huntaugu mäel mälestuskivi ja Järveotsal monument.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH131: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Järveotsa, Viljandi linn

Maetute arv: 16 000

Omand: Munitsipaalomand

Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=8466>

Täiendav info: Obeliski avamine ühishaual toimus 1951. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. **Kommentaari vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH132: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Sadama tee 9, Narva linn

Maetute arv: 22 000

Omand: Eraomand

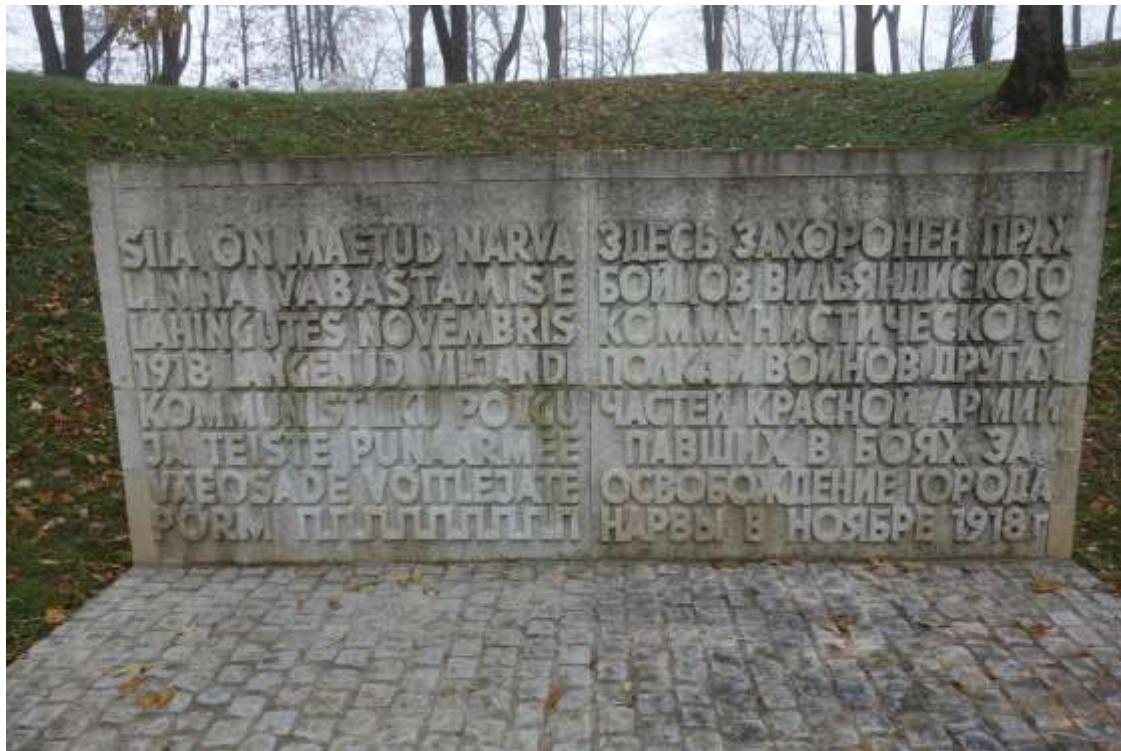
Link: <http://register.muinas.ee/?menuID=monument&action=view&id=47>

Täiendav info: 1947. a. püstitati hauasammas ja see on restaureeritud aastal 2009.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks muudetud neutraalseks (viisnurk ja tahvel eemaldatud).

RKTH133: Vabadussõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pimeaed, Narva linn

Maetute arv: 83

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=46>

Täiendav info: 83 punakütiti on siia ühishauda Joala väljalt suure tõenäosusega ümber maetud fiktiivselt. Siiski monument püstitati Pimeaeda 1965. aastal ja see avati sama aasta 14. juulil.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist otseselt Eesti Vabariigi vastase ideoloogilise nõukogude monumendiga ja ideoloogilistel eesmärkidel loodud kunstliku mälestuspaigaga. Narva Muuseumi andmetel on monument püstitatud 1964.a., autor Valve Pormeister. Ehkki 1964. aastal püstitatud mälestusmärgil olev tekst kinnitab, et sellesse kohta on maetud kütipolgu sõdurid, pole see tõsi. Tegelikult maeti 1918 aasta novembris linna hõivamisel Joaoru lahingus hukkunud 83 punast kütiti kohe pärast lahingut küll Pimeaeda, kuid juba 1919. aastal maeti surnukehad ümber Siiversti surnuaia lähedale. Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga ja tuleb eemaldada.

RKTH134: Langenud punaarmeeelaste mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Narva linnuse esine plats, Narva linn

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1080>

Täiendav info: Mälestussammas on püstitatud Alar Kotli tüüpprojekti järgi ja Vene andmete järgi olevat sinna maetud 150 Nõukogude sõdurit, kellest 111 on nimede järgi teada, aga Eesti andmete järgi ei ole sinna kedagi maetud.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH135: Tank-monument

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Jõesuu tn 175, Narva linn

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1010>

Täiendav info: Narva tank-monument avati 9. mail 1970 ja selle otsa on püstitatud tank T-34/85 ning monumendi asukohas rajati 25. juulil 1944 ka pontoonsild, millest tankid üle Narva jõe sõitsid.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH136: Mälestusmärk “Kolm tääki”

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Tõrvajõe küla, Narva-Jõesuu linn

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1580>

Täiendav info: Mälestusmärk avati 1974. aastal Narva linna vabastamise 30. aastapäevaks. Selle kavandi autor oli toona Eesti Elektri jaamas treialina töötanud ja hiljem sepana kuulsust kogunud harrastuskunstnik Rasid Samsutdinov. Rahvasuus kannab mälestusmärk nime “Kolm tääki.”

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH137: Igor Grafovi mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Jõesuu tn 93, Narva linn

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1020>

Täiendav info: 1973. aastal püstitati mälestusmärk Nõukogude Liidu kangelasele nooremleitnant Igor Grafovile, kes langes Vepsküla-Siivertsis sillapeal 22. veebruaril 1944. Ta maeti Venemaale ühishauda, mis asub Kingisepas.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH138: Vabadussõjas hukkunute ühishauad

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Laagna mõis, Laagna küla, Narva-Jõesuu linn

Maetute arv: 19

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=52>

Täiendav info: Maetud on 2. Viljandi kütipolgu võitlejad, kes langesid 18.01.1919 Laagna lahingus. Nad maeti sellesse ühishauda 14. juulil 1969 ja neile püsitati ka mälestuskivi.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH139: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: J.Poska tn 94, Narva-Jõesuu linn

Maetute arv: 1500

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=48>

Täiendav info: Ühishaud asub Narva-Jõesuu kalmistul ja sinna on maetud 1944. aastal Narva all langenud punaarmeeelased ja ühishauale püstitati monument 1956. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise skulptuur neutraalne ja asukoht sobiv. Postamendi esi- ja tagaküljel asuvad tekstiplaadid vahetada neutraalse sõnastusega tekstiplaatidega.

RKTH140: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Jõhvi kalmistu, Jõhvi linn, Jõhvi vald

Maetute arv: 35

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=38>

Täiendav info: Ühishauda on 1945. aasta kevadel ümbermaetud 15 kohalikku inimest, kelle hukkasid 1941. aasta septembris kohalikud omakaitsetelased. Eesti NSV sõjakomissariaadi andmetel on ühishauda ümbermaetud 1953. aastal 20 nõukogude armee võitlejat, kes hukkusid 1941. ja 1944. aastal Jõhvis ja selle ümbruses.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH141: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vaivara kalmistu, Sinimäe alevik, Narva-Jõesuu linn

Maetute arv: 17 397

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=54>

Täiendav info: 1954. aastal püstitati ühishauale trapetsikujuline hauasammas. Monumendil on eraldi tekstitahvlil siia maetud kolme Nõukogude Liidu kangelase nimed – Ivan Grivtsov, Arsenti Bastrakov ja Georgi Amjata. Ühishaua platsi äärtel ja monumendi ümber on enam kui sada väikest mälestustahvlit.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, soovitame eemaldada sümbolika ja tekstiplaadid vahetada neutraalsema sõnastuse vastu.

RKTH142: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vaivara kalmistu, Sinimäe alevik, Narva-Jõesuu linn

Maetute arv: 3000

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=55>

Täiendav info: 1953. aastal püstitati ühishauale hauasammas. Ausambal on mälestustahvlid, mis on asetatud 1944. aasta langenud 256. laskurdiviisi võitlejate mälestuseks diviisi veteranide poolt.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH143: Meriküla dessandi mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Meriküla, Narva-Jõesuu linn

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1350>

Täiendav info: 1972. aastal hakati rajama mälestuskompleksi Meriküla dessandile. Istutati 517 seedrit, millest kasvama läksid üksikud. Maantee ja klindi vahele rajati mälestusmärk (kujur Peeter Somelar, kes sel ajal töötas Kohtla-Järve Lastekunstikooli direktorina).

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH144: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: lisaku metskond 64, lisaku alevik, Alutaguse vald

Maetute arv: 4

Omand: Riigiomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=34>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1918. aastal maha lastud lisaku valla Tööraha Saadikute Nõukogu esimees Paul-Eduard Peep (sünd. 1871) ja temaga koos tegutsenud Tanel Tamme, Mihkel Käosaar ning Tanel Surav. Hauakoht on tähistatud mälestuskiviga, millel on plaat hukatute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH145:Georgi Generalovi mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Sirgala küla, Narva-Jõesuu linn

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1550>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Sirgalas, Kooli tänava haljasalal on tagasihoidlik mälestusmärk Georgi Generalovile. Punaarmee lane (st reamees) Generalov, eesnimega siiski Grigori, mobiliseeriti Punaarmeesse 28. detsembril 1941. Langes Sirgala piirkonnas 25. juulil 1944.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH146:Arsemi Bastrakovi mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Auvere küla raudteejaam, Narva-Jõesuu linn

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1450>

Täiendav info: 1974. aastal avati Auvere raudteejaamas mälestuskivi Arsemi Bastrakovile, kes langes 17. veebruaril 1944 ja ta maeti Vaivara kalmistule ühishauda. 1944. aasta 6. oktoobril sai ta ka postuumselt Nõukogude Liidu kangelase aunimetuse.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH147: Olga Antroptseva mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Sinimäe alevik, Narva-Jõesuu linn

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1280>

Täiendav info: 1968. aastal avati mälestuskivi punakaartlasele Olga Antroptseva, kes langes Laagna raudteejaama lähedal 1918. aasta võitluses Saksa regulaarvägedega.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** Käesoleva protokolliga vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH148: Tundmatu sõduri monument Sillamäel

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Sillamäe linn

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1700>

Täiendav info: 1975. aastal avati Sillamäel monument tundmatule sõdurile. Skulptoriks Allan Murdmaa, bareljeefide autor Renaldo Veeber, arhitekt Galina Vadre.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga kuna on ideoloogilisel eesmärgil püstitatud propaganda objekt, ajaloolist tausta, miks peaks selle koha peal olema mingit laadi mälestusmärk, ei ole. Ehituslik osa lammutada, bareljeefid soovitame anda Eesti Sõjamuuseumi – Kindral Laidoneri muuseumi kogusse.

RKTH149: Monument-haubits Mustajõel

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Alutaguse vald, Auvere küla

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1250>

Täiendav info: 9. mail 1972 püstitati Mustajõe kaldale mälestusmärk, mis on pühendatud Punaarmee 2. löögiarmee ja 8. armee võitlejatele. Mälestusmärgiks on tehiskünka otsa tõstetud 122 mm haubits M-30. Tänapäevaks on haubits teisaldatud.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH150: Suurtükiväelaste mälestuskivi Auveres

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Auvere küla, Narva-Jõesuu linn

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1260>

Täiendav info: Narva-Mustajõe ja Hiiemetsa-Auvere tee ristmikul avati 1974. aastal mälestuskivi: „Siin võitlesid 1944. aasta veebruarist juulini 374. Ljubanski laskurdiviisi 924. suurtükipolgu suurtükiväelased“. Tänapäeval on kivi küljes metalltahvel ainult venekeelse tekstiga: „Воинам артиллеристам павшим на Аувереском плацдарме 02.1944 – 06.1944“

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaar:** Käesoleva protokollu vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH151: Punaarmeeelaste mälestuskivi Permiskülas

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Alutaguse vald, Permisküla

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0380>

Täiendav info: Mälestuskivil oleval tahvlil on järgnev tekst: „1941 a. juulis-augustis Narva jõel kangelaslikult võidelnud 5. Narva ja 6. Virumaa hävituspataljoni ning 266 üksiku kuulipilduja-suurtükipataljoni rahvaväelastele“. Tahvli tekstis on viga - juulis ei toimunud selles piirkonnas mingeid lahinguid.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH152: II maailmasõjas hukkunute Vasknarva mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Vasknarva küla, Alutaguse vald

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0510#&gid=null&pid=5>

Täiendav info: Vasknarva kloostri lähedal bussipeatuse juures on mälestusmärk "Igavene au Suures Isamaasõjas langenud Vasknarva küla elanikele", nimetahvlitel on (ainult vene keeles) 52 nime, lisaks neljal eraldi tahvilil 8 nime.

Töörühma hinnang: Tegemist on sõjas hukkunud kohalike elanike mälestamiseks paigaldatud neutraalse mälestusmärgiga. Asukoha sobivus ja mälestusmärgi ümberpaigutamine jääb omaniku otsustada.

RKTH153: Katase lahingu mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Katase küla, Alutaguse vald

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0210>

Täiendav info: 1964. aastal püstitati Katase külla mälestuskivi lahingus osalenud 1. eesti partisanibrigaadile.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH154: Lendur Podoljani haud Kaatermus

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kaatermu küla, Alutaguse vald

Maetute arv: 1

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0190>

Täiendav info: Punaarmee hävituslendur kaardiväe nooremleitnant 22-aastane Vassili Jefimovitš Podoljan jäi omade jaoks teadmata kadunuks 5.02.1944, kui tema lennuk Kuremäe piirkonnas alla tulistati. Algselt haul olnud viisnurgaga obelisk on asendatud metallist ristiga.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH155: Partisan Tammemetsa mälestuskivi

Mäurassaares

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Muraka raba, Roostoja küla, Alutaguse vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0450>

Täiendav info: 1967. aastal avati Nõukogude partisani Heinrich Tammemetsa langemiskohale mälestuskivi.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH156:Juta Bondarovskaja mälestuskivi Roostojal

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Roostoja küla, Alutaguse vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0460>

Täiendav info: Roostoja külas on püsitatud mälestuskivi ka 28.02.1944 langenud Nõukogude partisanile Jutta Bondarovskajale.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH157: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tudulinna kalmistu, Tudulinna küla, Alutaguse vald

Maetute arv: 4

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=51>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1918.aasta märtsis tapetud neli Tudulinna valla elanikku. Hauaplaat on paigaldatud tõenäoliselt Nõukogude okupatsiooni ajal.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH158: Sompa lahingu mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Sompa küla, Jõhvi vald

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0680>

Täiendav info: Mälestuskivi püstitati Nõukogude okupatsiooniajal 1918. aasta 27.-28. veebruarini toimunud Sompa lahingule punakaartlaste ja Saksa regulaarvägede vahel.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** Käesoleva protokolliga vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH159: Nõukogude lendurite hauad

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kukruse küla, Toila vald

Maetute arv: 3

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1730>

Täiendav info: Ühishaual on kaks risti ja hauaobelisk kolmele nõukogude lendurile.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga.

Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH160: II maailmasõja mälestusmärk Auveres

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Auvere küla, Narva-Jõesuu linn

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1270>

Täiendav info: Mälestusmärk püstitati 1972. aastal ja see meenutab 1944. aastal toimunud Auvere lahingut.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH161: Nõukogude lendurite mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Vabaduse puiestee 21, Kiviõli linn

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0795>

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud Eesti vallutamisel hukkunud Nõukogude lenduritele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH162: II maailmasõjas hukkunute ühishaud Lüganuse kalmistu

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lüganuse kalmistu, Lüganuse vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0800>

Täiendav info: Hauatähis ühishaual on hiljuti asendatud uue plekist obeliskiga, mille tipus punane viisnurk. Tahvli venekeelses tekstis on Suur Isamaasõda, eestikeelses Teine maailmasõda.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, soovitame eemaldada sümbolika ja tekstiplaadid vahetada neutraalsema sõnastuse vastu.

RKTH163: Käva koonduslaagri mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Kohtla-Järve linn

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0740>

Täiendav info: Viisnurgaga mälestusmärk püstitati Nõukogude okupatsiooniajal.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga, soovitame asendada mälestusmärgiga, mis pühendatud Käva koonduslaagris hukkunutele. Omanikul soovitame kaaluda ka selgitava infotahvli paigaldamist Vaivara koonduslaagri ja selle harulaagrite kohta.

RKTH164: Nõukogude lendurite mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Sinimäe alevik, Narva-Jõesuu linn

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-1460>

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud nooremleitnant Izmailbek Tarantšijevile ja laskur-seersant Aleksei Tkatšovile.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH165: Narva Punase Kaardiväe Staabi mälestustahvel

Objekt: Mälestustahvel

Asukoht: Joala 18, Narva linn

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0980>

Täiendav info: Kreenholmi manufaktuuri direktori elamu (Joala 18) on ehitatud 1893. Hoone seinal on juba 1950. aastatest tagasihoidlik mälestustahvel eesti ja venekeelse tekstiga: „Selles majas asus 1917. aastal Narva Punase Kaardiväe staap“.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH166: Igor Grafovi mälestustahvel

Objekt: Mälestustahvel

Asukoht: A. Pušikini tn 5, Narva linn

Omand: Segaomand

Täiendav info: Maja seinal olev mälestustahvel on pühendatud Nõukogude Liidu kangelasele Igor Grafoville ja sellel on järgnev eesti-ja venekeelne tekst:

"Nooremleitnant Grafov J.A. Nõukogude Liidu kangelane. Langes lahingutes Narva eest 1944. a. veebruaris".

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH167: Arseni Bastrakovi mälestustahvel

Objekt: Mälestustahvel

Asukoht: Igor Grafovi tn 6,
Narva linn

Omand: Segaomand

Täiendav info: Maja seinal
olev mälestustahvel on
pühendatud Nõukogude
Liidu kangelasele Arseni
Bastrakovile.

Töörühma hinnang: Tegemist on
punamonumendiga ja tuleb
avalikust ruumist eemaldada

RKTH168: Mälestusmüür langenud punaarmeeelastele

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Võidu park, Narva linn

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: 1993. aastal paigutati Narva Võidu parki mälestusmüür langenud punaarmeeelastele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

Nimedel puudub seos selle konkreetse asukohaga ja see on püstitatud spetsiaalselt ideoloogilisel eesmärgil.

RKTH169: Kreenholmi streigi sajanda aastapäeva mälestusmärk

Objekt: Ajaloomälestis

Asukoht: Joala tn 17a, Narva linn

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=photolibrary&action=view&id=12873>

Täiendav info: Mälestusmärk püstitati 1972. aastal Kreenholmi streigi sajandaks aastapäevaks (autoriteks Kalju Reitel; Boriss Kalakin).

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga.

RKTH170: Narva nimeliste punaarmee väeosade mälestustahvel

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Triumfbastion, Narva linn

Omand: Eraomand

Täiendav info: Triumfbastioni müürile on paigaldatud mälestustahvlid, kus on kirjas punaarmee väeosade nimed, kellele on omistatud Narva nimi.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH171: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Klooga memoriaal 3, Klooga alevik, Lääne-Harju vald

Maetute arv: 2000

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=11>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud 19. septembril 1944 Klooga koonduslaagri likvideerimise ajal sakslaste poolt hukatud juudid. Hauasammas püstitati ühishauale 1951. aastal, kust 1994. aastal eemaldati Eesti juudi kogukonna palvel sambalt Nõukogude võimu poolt pandud mälestustahvlid ja eemaldati samba tipus olev viisnurk, mis asendati 2013. aastal taaveti tähega.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH172: Terroriohvrite hukkamiskoht ja ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Anija metskond 6, Jõesuu küla, Jõelähtme vald

Maetute arv: 6000

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud hinnanguliselt 6000 inimest, kuigi teistel andmetel on maetute arv hoopis 2000 inimest. Need inimesed olid Jägala koonduslaagri vangid. Ühishauale püstitati mälestussammas 1960. aastal ja see on asendatud uue mälestusmärgiga, millel on järgnev eesti-ja inglisekeelne tekst: "Siin mõrvati 6000 Tšehhi, Poola ja Saksamaa juuti 1942-1943." Mälestusmärgist eespool on veel üks mälestuskivi, mis on pühendatud Saksa okupatsiooniajal Eestis tapetutele.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH173: Terroriohvrite matmispaik

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Keila metskond 341, Põllküla, Lääne-Harju vald

Maetute arv: 800

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=10>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud Saksa okupatsiooni ajal Põllküla vangilaagris hukkunud. Neile püsitati 1967. aastal mälestuskivi ja selle kõrvale püsitati 2004. aastal Põllküla karantiinlaagris hukkunud Ingeri soomlastele mälestuskivi.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH174: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Leina tn 18, Tapa linn

Maetute arv: 10 000

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5791>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud Nõukogude sõjavangid ja Nõukogude andmete järgi võib maetuid olla 10 000. Ühishaua mälestussammas püstitati suuliste andmete põhjal 1956. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH175: Vabadussõjas ja II maailmasõjas hukkunute ning terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Linna mets 2, Kunda linn

Maetute arv: 31

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5767>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud Vabadussõjas ja II maailmasõjas hukkunud punaväelased. 31 maetust 11 on nimeliselt teada. Mälestussammas paigaldati ühishauale 1948. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga. Kaitseministeeriumi Sõjahaudade komisjon on otsustanud eemaldada ja toetame eemaldamist.

RKTH176: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Männiku, Iira küla, Rapla vald

Maetute arv: 61

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8399>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1941. aasta sõjasuvel langenud punaarmeeelased ja mälestuskivi püstitati ühishauale 1965. aastal.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga, soovitame olemasoleva tahvli eemaldada ja asendada neutraalsema tekstiga.

RKTH177: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kirikumaa, Püha küla, Saaremaa vald

Maetute arv: 20

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4149>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Esimene mälestusmärk püstitati ühishauale 1948. aastal ja selle asemele avati 1974. aastal monument, mille autoriks on skulptor Mare Mikoff.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH178: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kalda pst 1, Kuressaare linn

Maetute arv: 215

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4111>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Ühishaua olav monument avati 1965. aastal (autoriteks: skulptorid M. Varik ja R. Kuld, arhitekt A. Murdmaa).

Töörühma hinnang: Tegemist on pigem neutraalse hauatähisega, mis omab kunstilist väärtust.

RKTH179: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Muuseumi tee 2, Tartu linn

Maetute arv: 230

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4324>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Raadi pargis avati esimene langenute ühishauda tähistanud mälestussammas 1945. aastal. Mälestussammas likvideeriti, kui 29. detsembril 1975 avati Raadi pargis memoriaalkompleks 2069 võitleja mälestuseks, kes langesid Tartu lahingutes 1941. ja 1944. aastal. Monumendi kavandi saamiseks kuulutati välja konkurss, millele laekus 13 tööd. Memoriaalkompleksi aluseks sai I preemia pälvinud töö, mille autoriteks olid skulptor Ants Mölder ja arhitekt Rein Luup.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH180: Terroriohvrite matmispaik

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Linnamets 1, Valga linn

Maetute arv: 61

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4501>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: 1964. aastal maeti ühishauda ümber 1941. aasta lõpul mõrvatud 61 inimese põrmud Noodi metsa kolmest ühishauast. 21.07. 1965. aastal avati monument, mille üheks kujundusosaks on Anton Starkopfi skulptuur "Leinav naine". Selle taga on mälestusmüür, kus on järgnev eesti-ja venekeelne tekst: "Inimesed olgem valvsad." Selle juures asub veel mälestustahvel tekstiga: "Meie ei unusta, meie ei andesta! Siin puhkavad 29000 nõukogude inimest, kelle fašistid Valgas surnuks piinasid."

Töörühma hinnang: Hauatähise skulpturaalne osa on neutraalne ja omab kunstilist väärtust. Propagandalik tekst "Meie ei unusta, meie ei andesta! Siin puhkavad 29000 nõukogude inimest, kelle fašistid Valgas surnuks piinasid." asendada neutraalsema tekstiga.

RKTH181: I maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Haapsalu mnt 2, Keila linn

Maetute arv: 13

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud 23. veebruaril 1918 Saksa regulaarvägede ja punakaardi vahel toimunud Keila lahingus langenud 13 punakaartlast, kes on nimeliselt teada (Vt. H. Ojalo. Punakütid. Eesti punakaartlaste ja punaste küttide sõjatee 1917-1920. Tallinn, 2014, lk 35-36). Esimene monument püstitati ühishauale 1958. aastal ja uus monument 1988. aastal, mis on säilinud tänaseni.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH182: Vabadussõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Elva metskond 30, Vissi küla, Nõo vald

Maetute arv: Maetute arv teadmata

Link:<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4258>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Ühishauda on maetud 16. jaanuaril 1919 Vapramäe juures kokkupõrkes soomusrong nr. 1 dessandiga langenud hiinlased. Lahingus langenud hiinlased teenisid 150. miini-purustusdivisjonis, kus olid neid kokku kolm roodu. Ühishauda maetutea täpne arv ei ole teada, ainult on teada nimeliselt ainult üks langenu Han-Go-Tsao. Langenud hiinlastele ühishauale püstitati 1960. aastal mälestussammas eesti-, vene- ja hiinakeelse tekstiga.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH183: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kose tee 2, Võru linn

Maetute arv: 202

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5749>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Ühishauda maetud langesid 1944. aasta augustis Võru linna ümber toimunud lahingutes ja neile püsitati mälestussammas 1964. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH184: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Taga-Singa, Singa küla, Rõuge vald

Maetute arv: 43

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5719>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestussamba avamise aeg on teadmata ja sinna on maetud lahingutes langenud punaarmeelased.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH185: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Riia-Pihkva tee 7, Kaubi küla, Rõuge vald

Maetute arv: 50

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5713>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Ühishauda toimusid ümbermatmised 1946-47. a. 1959 püstitati kalmistule standardprojekti järgi dolomiidist mälestussammas. 1975 .a paigaldati mälestustahvlid langenuite nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH186: Kiviloo lahingu mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Paunküla metskond 12, Härma küla, Raasiku vald

Link: <https://db.esap.ee/object/hr-3140>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Mälestuskivi avati 1965. aastal ja see mälestab 20.-23. augustil 1941 Kiviloo lahingus osalenud punaarmee lasi ja hävituspataljon lasi.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH187: Ivan Benini mälestussammas

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Kunda metskond 123,
Letipea, Viru-Nigula vald

Link: <https://db.esap.ee/object/lv-1260>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Mälestusmärk
hukkunud punaväelasele Ivan Beninile,
kes langes 28. augustil 1941.

Töörühma hinnang: Tegemist on
punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist
eemaldada. **Kommentaar: Käesoleva protokoll
vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH188: Vaskjala lahingu mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Mustimäe, Vaskjala küla, Rae vald

Link: <https://db.esap.ee/object/hr-3380>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestuskivi püstitati 22.09.1944 toimunud Vaskjala lahingule. Tänaseks päevaks on kivilt mälestustahvel kadunud.

Töörühma hinnang: Hindamise hetkeks eemaldatud

RKTH189: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tallinna mnt 2b, Lihula linn, Lääneranna vald

Maetute arv: 26

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4066>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Sambal on järgnev tekst: "Igavene au kangelastele, kes on langenud lahinguis meie kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest 1941-1945" (sama vene keeles, teisel küljel).

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** **Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH190: Vabadussõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Paunküla metskond 96, Vetla küla, Anija vald

Maetute arv: Maetute arv teadmata

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=3>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Mälestusmärk avati 1969. aastal. Autoriteks skulptorid Jaak Soans ja Arseni Mölder. Ebakorrapärase kujuga põllukivil on tekst: „Siin on maetud 1919. a. jaanuaris 2. Viljandi Eesti Kommunistliku Kütipolgu võitlejad, kes langesid nõukogude võimu eest“.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH191: Vabadussõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Oonametsa, Rebaste küla, Elva vald

Maetute arv: Maetute arv teadmata

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4479>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestuskivi püstitamise aeg on teadmata, kuid sellel on kunstmarmorist mälestustahvel tekstiga: "Punaarmeelestele, kes langesid Aakres võitluses Nõukogude võimu eest 1919. aasta jaanuaris.,,"

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH192: Mehikoorma dessandi mälestustahvel

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Järve 2a, Mehikoorma, Räpina vald

Link: <http://www.monument.ee/lv/muud-teemad/mujal-eestis/mehikoorma-peipsi-forsseerimine-punane-taht-18-09-1969.pdf>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: 13. septembril 1969 avati Mehikoorma majaka seinal mälestustahvel, mis oli pühendatud nii Mehikoorma dessandile kui ka 2. löögiarmee üksuste maabumisele selles kohas septembris 1944, mille hulka kuulus ka 8. eest laskurkorpus. Tänapäevaks on see mälestustahvel paigaldatud majaka kõrval olevale kivile.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH193: Ristleja Pamjat Azova mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Mere tn 14, Loksa linn

Link: <https://db.esap.ee/object/hr-2160>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: 2. augustil 1956 avati Loksal mälestussammas Hara lahes 2. augustil (vkj. 20. juulil) 1906 ristlejal Pamjat Azova toimunud madruste mässu kohta.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalset ajaloosündmust mälestava mälestusmärgiga.

RKTH194: Tallinna kaitsjate mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Tuisu, Hüüru küla, Saue vald

Link: <https://db.esap.ee/object/hr-3890>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestusmärk avati 21. septembril 1969 1941. aasta augustis Tallinna kaitsmisel osalenutele. Püstitatud mälestusmärgi kõrval on ka tankitõkked osaliselt säilinud.

RKTH195: Politruk Rodionovi mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Loksa metskond 68, Tsitre küla, Kuusalu vald

Link: <https://db.esap.ee/object/hr-2080>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Mälestuskivi on püstitatud 22. juulil 1941 langenud politrukile Pjtor Rodionovile.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH196: II maailmasõjas langenute mälestuskivi Habaja mõisas

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Kose mnt 4, Habaja alevik, Kose vald

Link: <https://db.esap.ee/object/hr-1580>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestuskivi tahvlil on järgnev tekst: "Langenud Suures Isamaasõjas aastail 1941-1945 Alfred Urgas, Elmar Kärner, Heino Evisalu, Heinrich Trust, Johannes Teeveer, Johannes Videse, Oskar Videse. Järgnevad põlved ei unusta teid." Siiski lebab tahvel tänasel päeval kivi ees maas.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH197: II maailmasõjas langenute mälestusmärk Riisiperes

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Nissi tee 55, Riisipere alevik, Saue vald

Link: <https://db.esap.ee/object/hr-4093>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Võib olla arvatav sõjahaud. Mälestussambal on kiri: "Suures Isamaasõjas langenud 1941-1945.,,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH198: II maailmasõjas hukkunute mälestuskivi Maardus

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Keemikute tee 40, Maardu linn

Link: <https://db.esap.ee/object/hr-3100>

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestuskivi asub Maardu kiriku ees ja sellel on tekst "Igavene au langenud kangelaste" ning 6 nime.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH199: Kindral Karbõševi monument

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Paide mnt 96, Tapa linn

Link: <https://db.esap.ee/object/lv-0880>

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Monument on pühendatud Punaarmee kindral Karbõševile, kes lasti maha 20.02.1945 Mathauseni koonduslaagris.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** **Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH200: Moe lennuõnnetuse mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Lenduri, Moe küla, Tapa vald

Link: <https://db.esap.ee/object/lv-0760>

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Mälestusmärk on pühendatud 21 Nõukogude sõjaväelendurile, kes hukkusid lennuõnnetuses lennukiga An-24 19.04.1977.

Töörühma hinnang: Tegemist ei ole punamonumendiga, vaid lennuõnnetuses hukkunute mälestusmärgiga ja ajaloosündmuse tähisega.

RKTH201: Maarjamäe memoriaal

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Pirita tee 76c, Tallinn

Omand: Munitsipaalomand/ Riigiomand

Link: <https://www.err.ee/1608692770/toomas-hiio-maarjamae-malestusmarkide-ja-memoriaali-ajalugu-1940-1990>

Täiendav info: 1940. aasta detsembris maeti Maarjamäele ümber 1919. aastal Naissaare vangilaagris hukatud 36 Nõukogude Balti laevastiku tegevsalga ristlejate Spartak ja Avtroil (hilisemad Lennuk ja Wambola) meremehed. 1941. aasta sügisest hakati Maarjamäele rajama Saksa sõjaväekalmistut kuhu maeti üle 2300 inimese. 1945. aastal tehti Saksa sõjaväekalmistu maatasa ja rajati suuremalt jaolt kalmistu maa-alale 1960. aastal Balti laevastiku 1918. aasta jääretke obelisk, Jevgeni Nikonovi mälestusmärk, mälestusansambel Teise maailmasõja ohvritele, mälestuskivid 1944. a Tallinna vallutamisel ja 1941. aastal Tallinna kaitsmisel osalenud ning linna nime kandvatele Punaarmee väeosadele. 1975. aastal avati mälestusmärk "neile, kes võitlesid Eesti vabaduse eest" ja plaanis oli ka memoriaali edasi arendada, kuid tööd katkesid Eesti iseseisvuse taastamisega 1991. aastal.

Töörühma hinnang: Maarjamäe memoriaali kompleksi terviku hindamiseks peaks võimalusel toimuma avalik diskussiooni, mille käigus saaks välja pakkuda ka kompleksi tulevikule alternatiivseid lahendusi. Tulevaste võimalike arutelude puhul on väga oluline lähtekoha määratlemine: kas arutletakse, mida teha „nõukogude Eesti maastikuarhidektuuri parima näitega“ või rüüstatud kalmistuga. Faktilist olukorda, et tegu on Saksa sõjaväe rüüstatud kalmistuga, kuhu on maetud ka Eesti sõjaväelasi, peaks igal juhul arvestama. Käesoleval hetkel jätavad komisjoni liikmed tänase kompleksi osas hinnangu kujundamata. Samas on töörühma liikmed seisukohal, et Tallinna kaitsmisel osalenud ning Tallinna nime kandvate Punaarmee väeosade mälestusmärgid võib Maarjamäe kompleksi terviku käsitlemisest eraldada ning need tuleb eemaldada. Käesoleva protokollu vormistamise hetkeks on väeosade tahvlid eemaldatud.

RKTH201: Maarjamäe memoriaal Tallinna kaitsmisel osalenud ning linna nime kandvatele Punaarmee väeosadele. 1975. aastal avati mälestusmärk “neile, kes võitlesid Eesti vabaduse eest”

RKTH202: II maailmasõjas langenud Lutheri vabriku töötajate mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Lutheri tn 4, Tallinn

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestusmärk on pühendatud II maailmasõjas langenud Lutheri vabriku töölistele ja mälestusmärgil on järgnev eesti- ja venekeelne tekst: “Au ja kuulsus kombinaadi töötajatele, kes langesid võitluses fašismiga”. Selle teksti all on ka hukkunute nimed.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. Eemaldatud.

RKTH203: Tondi kasarmutes asunud Punaarmee jalaväekooli mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Tondi tn 55, Tallinn

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Mälestuskivi on püsitatud 1940. aasta suvel Sõjaväe Ühendatud Õppeasutustest reorganiseeritud Punaarmee Tallinna Jalaväe Koolile, mis tegutses Tondi kasarmutes kuni 1941. aasta juulini.

Töörühma hinnang: Kontrollida mälestuskivi asukohta, komisjonil on kahtlus, et kivi on varasemalt eemaldatud. Kui mälestuskivi on jätkuvalt alles, siis tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH204: Sõjavangide ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Liiva kalmistu, Kalmistu tee 34, Nõmme linnaosa, Tallinna linn

Maetute arv: 164

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=1099>

Täiendav info: Ühishauda on maetud Punaarmee sõjavangid, kes hukkusid Tallinna pommitamises 1944. aasta 9. märtsil. Nende ühishaud tähistati 1975. aastal mälestuskiviga.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH205: Terroriohvrite matmispaik

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tallinna metskalmistu,
Kloostrimetsa tee 33, Pirita linnaosa,
Tallinn

Maetute arv: 1000

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=1110>

Täiendav info: Hukkunutele avati memoriaal 19. septembril 1984.aastal. Autorid on Vilen Künnapu ja Jaan Port.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH206: II maailmasõjas hukkunute matmispaik

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kaitseväe kalmistu, Tehnika tn 173, Tallinn

Omand: Riigiomand

Maetute arv: 10

Link: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=1220>

Täiendav info: Maetud on Nõukogude sõjaväelendurid ja nendele püsitati hauasammas 1950. aastal.

Töörühma hinnang: Käesoleval hetkel jätavad komisjoni liikmed kaitseväekalmistul asuvate monumentide osas hinnangu kujundamata, kuna see vajaks tervikliku kontseptsioonina laiemat ühiskondlikku arutelu.

RKTH207: II maailmasõjas hukkunute matmispaik

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kaitseväe kalmistu, Tehnika tn 173, Tallinn

Maetute arv: 12

Omand: Riigiomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=1218>

Täiendav info: Ühishauda maeti Paldiskist 5. juunil 1965. aastal ümber 12 1. juulil 1941 hukunud Nõukogude allveelaeva M-81 meremeest ja ka komandör. Samba teisele küljele on tahatud augustis 1941 hukunud allveelaeva M-103 meeskonnaliikmete nimed.

Töörühma hinnang: Käesoleval hetkel jätavad komisjoni liikmed kaitseväekalmistul asuvate monumentide osas hinnangu kujundamata, kuna see vajaks tervikliku kontseptsioonina laiemat ühiskondlikku arutelu.

RTKH208: II maailmasõjas hukkunute mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Kopli tn 68a// Volta tn 1a, Põhja-Tallinna linnosa, Tallinn

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestusmärk on püsitatud II maailmasõjas langenud Volta tehase töölistele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. Kommentaari Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH209: II maailmasõjas hukkunute mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Liiva kalmistu, Kalmistu tee 34, Nõmme linnaosa, Tallinna linn

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://www.postimees.ee/7584955/nomme-punamonument-koristati-avalikust-ruumist-ara>

Täiendav info: Mälestusmärgil on eesti-ja venekeelne tekst: "Igavene au langenutele võitluses fašismiga." See mälestusmärk asus algset Tallinnas Valdeku tänava ja Viljandi maantee nurgal ning see teisaldati augustis 2022 Liiva kalmistule.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH210: Fritz Dehni mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Retke tee 22, Tallinn

Omand: Segaomand

Täiendav info: Mälestusmärk on püsitatud hukatud Saksa kommunisti Fritz Dehni mälestuseks.

Avalike andmete järgi on tänaseks päevaks see monument eemaldatud.

Töörühma hinnang: Avalike andmete järgi on tänaseks päevaks see monument eemaldatud. Kui mälestuskivi on jätkuvalt alles, siis tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH211: II maailmasõjas hukkunute matmispaik

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kaitseväge kalmistu, Tehnika tn 173, Tallinn

Maetute arv: 12

Omand: Riigiomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=1234>

Täiendav info: Ühishaud loodi algselt Tallinnasse Tõnismäele ja haul olev "Pronkssõdur" püstitati 1947 (autoriteks Arnold Alasi, Enn Roos). 2007. aastal monument teisaldati ja säilmed maeti ümber Kaitseväge kalmistule.

Töörühma hinnang: Käesoleval hetkel jätavad komisjoni liikmed kaitseväekalmistul asuvate monumentide osas hinnangu kujundamata, kuna see vajaks tervikliku kontseptsioonina laiemat ühiskondlikku arutelu.

RKTH212: Jäneda II maailmasõjas langenute mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Jäneda, Tapa vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/lv-0720>

Täiendav info: Mälestuskivi püstitati 1988. aastal ja sellel on 9 hukkunu nimed ning järgnev tekst: "Peame kalliks mälestust neist, kes Jäneda territooriumil langesid võitluses fašismi vastu Suures Isamaasõjas 1941-1945.,,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH213: Vabadussõjas langenud punaväelaste mälestusmärk Lehtses

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Roheline 2a, Lehtse, Tapa vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/lv-0730>

Täiendav info: Vabadussõjas langenud punaarmeele ühishaud rajati Lehtsesse 1940. aastal ja Saksa okupatsiooni ajal sinna maetud inimeste säilmed põletati ning uus mälestusmärk rajati samale kohale 1951. aastal.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH214: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Paldiski linnakalmistu, Paldiski linn, Lääne-Harju vald

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 48

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=20>

Täiendav info: Vene andmete järgi peaks ühishauda olema maetud 48 meest, kuid hauatähisel on ainult 6 langenu nimed. Siiski Eesti andmete järgi peaks sellesse ühishauda maetud olema hoopis 7 meest, kellest nimeliselt on teada 5.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH215: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kärü kalmistu, Kärü alevik, Türi vald

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 11

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8381>

Täiendav info: Mälestussammas püstitati ühishauale 1959. aastal ja samba ees olev mälestustahvel langenuite nimedega paigaldati 1985. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH216: II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Türi Kesklinna kalmistu, Türi linn

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 4

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4030>

Täiendav info: Mälestuskivi on hauale paigaldatud 1986. aastal ja see avati sama aasta 18. juulil. Kivile on märgitud kahe Punaarmee võitleja ja kahe Nõukogude aktivisti nimed.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH217: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud

Asukoht: Türi Kesklinna kalmistu, Türi linn

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 1

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4031>

Täiendav info: Haud on tähistamata ja sinna on maetud 1 inimene.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauaplatsiga.

RKTH218: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Türi Kesklinna kalmistu, Türi linn

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 83

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4029>

Täiendav info: Langenud maeti ühishauda aastatel 1944-1949 ja mälestussammas püstitati ühishauale 1952. aastal (autor J. Laasi).

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH219: Oru pommitamisohvrite mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Oru raudteejaam, Kohtla-Järve linn

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/iv-0750>

Täiendav info: Mälestuskivi on püsitatud Oru raudteejaama pommitamises 14. augustil 1941 hukkunud Punaarmee sõduritele ja mobiliseeritusele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaar:** **Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH220: Vaivara raudteejaama pommitamises hukkunute mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Vaivara raudteejaam,
Narva-Jõesuu linn

Omand: Riigiomand

Link:

https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?comp=objresult=parandobj&obj_id=-1127275225%20

Täiendav info: Mälestuskivi on püsitatud Vaivara raudteejaama pommitamises 5. augustil 1941 hukkunutele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH221: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kadastiku kalmistu, Peetri alevik, Järva vald

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 30

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4004>

Täiendav info: Hauatähiseks on betoonist mälestussammast eesti- ja venekeelse tekstiga. Sammas asetseb kaheastmelisel alusel. Samba alaosas toetub sellele must plaat, millel on kolme hukkunud sõduri nimed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH222: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Valguste tee 1, Ambla alevik

Omand: Eraomand

Maetute arv: 3

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=3993>

Täiendav info: Hauatähisele on kantud kolme langenu nimed: Elmar Erbsen, Richard Kellamov, Villem Kool.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH223: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Põltsamaa kalmistu//Jõgeva mnt 22a, Põltsamaa linn

Omand: Teadmata, kuna kinnisturaamatusse kantud pole.

Maetute arv: 72

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5851>

Täiendav info: Ühishauale püstitati monument 1947. aastal. Monumendil on jäädvustatud 53 langenu nimed.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH224: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kaarepere kalmistu, Kaarepere küla, Jõgeva vald

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 41

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5843>

Täiendav info: Mälestusmärk on ühishauale paigaldatud 1953. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH225: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Laiuse kalmistu, Vilina küla, Jõgeva vald

Omand: Munitsipaalomad

Maetute arv: 93

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5831>

Täiendav info: Mälestusmärk püstitati ühishauale 1954. aastal. Selle mõlemal küljel on ka mälestustahvlid langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH226: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Võru linnakalmistu// Kose tee 2, Võru linn

Omand: Munitsipaalomand

Maetute arv: 173

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5748>

Täiendav info: Teise maailmasõja lahingutes langenud nõukogude sõdurite ühishaud asub õigeusklike kalmistuosas. Matmispaik on tähistatud nimetahvlitega ülaosas on viisnurga sees sirbi ja vasara kujutis. Selle all on aastaarvud 1941-1945. Obeliski keskel on tekst: SUURES / ISAMAASÕJAS / LANGENUD / NÕUKOGUDE ARMEE / VÕITLEJATELE. Allpool on sama tekst vene keeles. Ühishauda piirab osaliselt hekk ja obeliski ees maas on plaaditud ala.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH227: 1941. aastal Hiiumaal peetud lahingute monument

Objekt: Kunstimälestis

Asukoht: Kõrgessaare mnt 1, Kärdla linn

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://db.militaarmuseum.ee/object/h-1480>

Täiendav info: 1941. aastal Hiiumaal peetud lahingute monument ehk rahvakeeli "Kivi-Jüri" avati 1966. aastal ja selle autoriteks oli skulptor Endel Taniloo, arhitekt Ülo Sirp.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari: Käesoleva protokollis vormistamise hetkeks eemaldatud.**

RKTH228: 8. eesti laskurkorpuse 7. laskurdiviisi 300. laskurpolgu dessandi mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Olli, Kanissaare küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link:

https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?comp=objresult=parandobj&obj_id=-1167966234

Täiendav info: Mälestuskivi on püstitatud 1969. aastal ja sellel on tekst: "5.10.1944 maabus Ula-Talilas Eesti Laskurkorpuse 300. polgu dessant."

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH229: Komsorg Herman Ennemuisti mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Raasiku, Reina küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link:

https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?comp=objresult=parandobj&obj_id=-315259565

Täiendav info: Mälestuskivi märgib Herman Ennemuisti langemiskohta, kes on maetud ühishauda Siksala kalmistule ja kivil on järgnev tekst: "Siin langes 5. X 1944. a. võitluses kodusaares vabastamise eest Eesti Laskurkorpuse 917 polgu komsorg Herman Ennemuist.,,

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH230: II maailmasõjas langenud Dvigateli tehase tööliste mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Sepapaja tn 2, Tallinn

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestusmärk on pühendatud II maailmasõjas langenud Dvigateli tehase töölistele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga. Võimalusel eemaldada ainult tekstiosa.

RKTH231: Vintri dessandi mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Kaste, Vintri küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-2540>

Täiendav info: 1967. aastal püstitati Vintri dessandis osalenud 8. eesti laskurkorpuse 7. laskurdiviisi 300. laskurpolgule mälestuskivi, millel on järgnev tekst: "300. polgu võitlejatele, kes võtsid osa dessantoperatsioonist ja langesid siin ebavõrdes võitluses fašistidega 1944. a oktoobris."

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH232: Tundmatu sõduri hauatähis

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Uuri küla, Kuusalu vald

Omand: Eraomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=2;-294849174;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=959027723

Täiendav info: Arvatav sõjahaud ja kas sinna üldse kedagi maetud on, ei ole teada.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH233: Elva vabastajate mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Uuta küla, Nõo vald

Omand: Eraomand

Link:

https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?comp=objresult=parandobj&obj_id=1826571914

Täiendav info: 1969. aastal avati Elva vallutamisele ja Tamsa lahingule (mille käigus linn Punaarmee poolt võeti) pühendatud mälestuskivi ja kivil oleval tahvil on järgnev tekst: "24. VIII 1944 Siin peetud lahinguga vabastati fašistlikest okupantidest Elva linn.,,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. Soovitame eemaldada ainult plaadi.

RKTH234: Kindral Potapovi mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Tamsa küla, Nõo vald

Omand: Eraomand

Link:

<https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1UQV4OwFhA5zlgSD1nNjGrBdgN1VmedSN&ll=58.21797600000003%2C26.435374000000007&z=13>

Täiendav info: Mälestusmärk püstitati 1964. aastal sellesse kohta, kus asus 189. laskurdiviisi ülema kindralmajor Pavel Potapovi komandopunkt ja selles kohas olevat ta ka Tamsa tankilahingu ajal surma saanud. Kõrgendik, kus mälestusmärk asus kutsuti rahvasuus kindralmäeks ja 2022. aasta juunis monument eemaldati.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** **Käesoleva protokolliga vormistamise hetkeks eemaldatud**

RKTH235: Jalaka liini mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Räni alevik, Kambja vald

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://militaryheritagetourism.info/et/military/sites/view/261?0>

Täiendav info: 1941. aasta sõjasuvel rajati Tartu alla tankitõrjeliin ja kindlustöid juhatas Tartu Linna Tööraha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee esimees Kristjan Jalak. Selle järgi sai see nimeks Jalaka liin ja alates 1941. aasta suvest kuni 1942. aasta kevadeni kasutati Räni külas asunud tankitõrjekraavi Tartu koonduslaagri vangide hukkamispaigana. Hukatute mälestuseks püstitati 1964. aastal monument, mille autoriteks on Elmar Rebane ja Väino Tamm.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH236: Lõpe-Kaimri tankitõrjeliini mälestusmärk

Objekt: Tankitõrjeliin

Asukoht: Lõu küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-1350>

Täiendav info: 16. septembril 1941 asuti rajama Lõpe-Kaimiri ehk Sõrve poolsaare peakaitseliini ja see koosnes ka tankitõkketest. 1969. aastal avati säilinud tankitõrjeliini juurde betoonist tankitõrjepüramiidi meenutav mälestusmärk eesti-ja venekeelse tekstiga: „Lõpe - Kaimri tankitõrjeliin, ehitatud 1941. aastal”.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH237: Sõrve lahingute mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Sääre küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-2070>

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud Sõrve lahingutele ja see avati tõenäoliselt 1969. aastal ja algelt oli sellel kaks mälestustahvli, millel oli järgnev eesti-ja venekeelne tekst: "Siin murti 24. nov. 1944. a. lõplikult fašistlike vägede vastupanu Eestis". Tänapäevaks on kivil olnud tahvli asendatud uuega, millel on eesti-ja venekeelne tekst: "Siin oli lõplikult murtud natsistlike vägede vastupanu Eestis 24.XI.1944."

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH238: Torgu võidusammas

Objekt: Mälestussammas

Asukoht: Laadla küla, Saaremaa vald

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-1230>

Täiendav info: 1950. aastal püstitati hävinud Torgu vallamaja asukohale Alar Kotli projekti järgi 8 m kõrgune võidusammas, mis likvideeriti 19. augustil 2022.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. **Kommentaari:** Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud

RKTH239: Hänga mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Hänga küla, Saaremaa vald

Omand: Riigiomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-0430>

Täiendav info: 1965. aastal paigaldati lide-Läbara teeristile mälestuskivi tahvliga: „Siin põletati Saksa fašistide poolt 1941. a. üle 100 Nõukogude armee ohvitseri ja poliitvõitleja.“ Tänapäevaks on kivil olev tahvel asendatud uuega, millel on tekst eesti, vene ja saksa keeles: „1941-1944 Sõrves hukkunute mälestuseks“.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH240: Emajõe forsseerimise mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Veskimäe küla, Kastre vald

Omand: Eraomand

Link: https://eelis.ee/default.aspx?state=4;-294849174;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=-736131942

Täiendav info: Emajõe forsseerimise mälestuskivi avati 20. septembril 1964 8. eesti laskurkorpuse veteranide kokkutuleku raames.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH241: Läätsa kaitseliini mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Läätsa küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-1380>

Täiendav info: Mälestuskivil oleval tahvil on tanki kujutis ja eesti-ja venekeelne tekst: "Siin oli 1941. aastal Nõukogude vägede esimene kaitseliin Sõrve poolsaarel.,,

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH242: Tundmatu sõduri hauatähis Jämaja kalmistul

Objekt: Hauatähis

Asukoht: Jämaja kalmistu, Jämaja küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-0550>

Täiendav info: Jämaja kalmistul on mälestuskivi, mis on pühendatud tundmatule sõdurile. Teadaolevalt maeti sellele kalmistule Eesti NSV Sõjakomissariaadi andmetel 31 punaväelast.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH243: Osmussaare garnisoni mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Jaama tn 5a, Haapsalu linn

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: 27. juunil 1975 avati Haapsalus 1941. aastal Osmussaarel olnud Punaarmee garnisonile mälestuskivi, millel on eesti-ja venekeelne tekst: "Osmussaare alistumatule garnisonile.,,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH244: Osmussaare kaitsmisel langenud punaväelaste memoriaal

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Osmussaare maastikukaitse ala 1, Osmussaare küla, Lääne-Nigula vald

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Memoriaal on pühendatud Osmussaare kaitsmisel langenud punaväelastele. Selle keskseks osaks on mälestuskivil, millel on tahvel järgneva tekstiga: "Вечная память героям осмуссаарцам павшии 1941 г." Tekstile järgnevad ka langenute nimed. Siiski on küsitav, kas need mehed Osmussaarel langesid, sest kui 05.12.1941 sakslased koos eestlastest omakaitsemeestega saare hõivasid oli saar inimtühi.

Töörühma hinnang: Eesti Sõjamuuseumil – Kindral Laidoneri muuseumil kontrollida, kas tegemist võib olla sõjahauaga. Monumendi puhul on tegemist punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH245: Jakob Kunderi mälestustahvel

Objekt: Mälestustahvel

Asukoht: Saulepi Seltsimaja, Lääneranna vald

Omand: Segaomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=photolibrary-cmtype-46&action=view&id=14365>

Täiendav info: Mälestustahvel on pühendatud NSV Liidu kangelasele Jakob Kunderile ja see asub endise Saulepi koolimaja peaukse juures. Kunder oli ka ise Saulepi koolis õppinud.

Töörühma hinnang: Kontrollida mälestuskivi asukohta, komisjonil on kahtlus, et kivi on varasemalt eemaldatud. Kui mälestuskivi on jätkuvalt alles, siis tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH246: II maailmasõjas langenutele pühendatud mälestuskivi Kostiveres

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Urke tee 2, Kostivere alevik, Jõelähtme vald

Omand: Segaomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=photolibrary&action=view&id=12778>

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud II maailmasõjas langenutele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH247: Isak ja Armand Hanslepa mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Emmaste-Ludja tee 84, Nurste küla, Hiiumaa vald

Omand: Riigiomand

Link:

<https://db.militaarmuseum.ee/object/h-0180>

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud 1941. aasta oktoobris sakslaste poolt hukatud Isak ja Armand Hanslepale. Kivi püstitati neile 1968. aastal.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH248: Tahkuna kaitselahingute mälestustahvel

Objekt: Mälestustahvel

Asukoht: Hiiumaa militaarmuseum

Omand: Riigiomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=photolibrary&action=view&id=13715>

Täiendav info: Tahkuna tuletorni mälestustahvel, mis tähistas lahingute lõppu Hiiumaal 1941. aasta oktoobris. Tahvel avati 1966. aastal ja tänaseks on ta koha leidnud Hiiumaa militaarmuseumis. **Töörühma hinnang:** Tegemist on 2015.a. eemaldatud mälestustahvliga, mis asub muuseumi territooriumil.

RKTH249: Suure väina dessandi mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Virtsu sadam, Lääneranna vald

Omand: Eraomand

Link: <https://db.esap.ee/object/pa-0550>

Täiendav info: Esimene mälestuskivi Suure väina dessandi mälestuskivi avati Virtsu sadamas 1974. aastal ja uus dessandi mälestuskivi avati 29. septembril 1984, mis on säilinud tänaseni.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH250: Pärnu kommunistlike noorte mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Tammiste küla, Tori vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?comp=objresult=parandobj&obj_id=-505860840

Täiendav info: Mälestuskivil on järgnev tekst:
"Igavene au Pärnu kommunistlikele noortele, kes armastasid elu, astusid tema eest võitlusesse ning hukkusid siin tuleviku nimel 1941. aastal.,,

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH251: Hävituspataljonlaste mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Sillametsa, Reiu küla, Häädemeeste vald

Omand: Kinnistusraamatus ei ole. Tegemist on Pärnus Reiu metsaribaga, mis asub Riia mnt ääres. Kõrval asuv Reiu mets kuulub Häädemeeste vallale.

Link: <https://db.esap.ee/object/pa-0830>

Täiendav info: Mälestuskivi avati 1981. aastal ja sellel on järgnev tekst: „Siin mõrvati 8. juulil 1941 fašistide poolt Sindi noored hävituspataljoni võitlejad Dmitri Ivanov, Johan Juhanson, Rein Jõeveer, August Jürnas, Endel Kuller, Georg Kumm, Roman Kurm, Olev Oruste, Arnold Vessik.“

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH252: Punaarmeeelaste mälestuskivi Valjalas

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Valjala alevik, Saaremaa vald

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-2450>

Täiendav info: Valjala kooli juures haljasalal on looduslik graniitkivi, millel metallist tahvel ainult eestikeelse tekstiga: „Au langenuid kangelastele 1941-1945“ ja 74 langenu nimega.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH253: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pikk tn 13, Värska alevik, Setomaa vald

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4218>

Täiendav info: Sellesse ühishauda maetud olevat olnud Saksa okupatsiooniajal hukatud isikud ja 2018. aastal maeti hukatute säilmed ümber Värska kalmistule. Arvatavasti eemaldati kivi ümbermatmise käigus.

Töörühma hinnang: Antud ühishaud on ümbermaetud 2018.a. ja avalikust ruumist on eemaldatud ka vastav mälestuskivi.

RKTH254: Väikese väina tammi mälestuskivid

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Tammiotsa, Linnuse küla, Muhu vald

Omand: Munitsipaalomand

Link: <https://db.esap.ee/object/sa-0135>

Täiendav info: Väikse väina tammi lähistel on kaks mälestuskivi, millest ühel on eesti- ja venekeelne tekst: „5. X 1944 forsseerisid Nõukogude Armeed väeosad Väikese väina.“ Teisel mälestuskivil on tekst, mis on pühendatud 8. eesti laskurkorpuse 249. laskurdiviisi 917. laskurpolgu 2. roodule.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumentidega ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH255: 8. eesti laskurkorpuse mälestuskivi Karja külas

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Karja küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=2;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=131131930

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud Karja küla vallutamisele 8. eesti laskurkorpuse poolt 8. oktoobril 1944.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH256: 8. eesti laskurkorpuse mälestuskivi Valjalas

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Jõelega küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=4;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=-1488739080

Täiendav info: Mälestuskivil on tekst:
"Au Valjala vabastanud Eesti Laskurkorpuse 300. laskurpolgu võitlejatele.,,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH257: II maailmasõja monument Sillamäel

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Kesk tn 2/1, Sillamäe linn

Omand: Eraomand

Täiendav info: Monument on püsitatud NSV Liidu võidu 40. aastapäeva tähistamiseks Teises maailmasõjas.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH258: Terroriohvrite ühishauad

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kulla küla, Mulgi vald

Omand: Eraomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8416>

Täiendav info: Monument püstitati ühishauale 1951. aastal ja haud paikneb Halliste kalmistu ääres.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH259: Ninase patarei mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Ninase küla, Saaremaa vald

Omand: Eraomand

Link:

<https://register.muinas.ee/ftp/MKA%20inventeerimine/Saaremaa.militaar.pdf>

Täiendav info: Ninase rannakaitsepatarei nr. 317 ühele suurtükialusele on püstitatud monument langenud punaväelastele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH260: Nõukogude sõjavangide ja aktivistide mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Piiri tn 14, Jõgeva linn

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Mälestuskivil püsitati 1984. aastal ja sellel on järgnev eesti-ja venekeelne tekst: "Siin mõrvati 1941. a. fašistide poolt ligikaudu 80 Nõukogude aktivisti ja sõjavangi."

Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

Eemaldatud.

RKTH261: Palupera raudteeõnnetuse mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Palupera raudtee ääres, Elva vald

Omand: Täpne asukoht teadmata

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=photolibrary&action=view&id=16252&page=1447>

Täiendav info: Mälestuskivil on tekst:

"Mälestuseks 5. juulil 1941. a. bandiitide poolt tekitatud rongiõnnetuse ohvritele." Kivi on avatud 17. septembril 1966.

Töörühma hinnang: Kontrollida mälestuskivi asukohta, komisjonil on kahtlus, et kivi on varasemalt eemaldatud. Kui mälestuskivi on jätkuvalt alles, siis tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH262: Nõukogude partisanide mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Rõngu-Pikkasilla mnt ääres, Valga maakond

Omand: Mälestusmärgi täpne asukoht on teadmata.

Täiendav info: Mälestuskivil on tekst: "13.-20. veebruarini 1944. a. toimusid siin Võrtsjärve ja Roosimäe vahelisel maa-alal visad partisanilahingud.,,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH263: Nõukogude sõjavangide mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Raamatu küla, Mulgi vald

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestuskivil on tekst: "Siin mõrvati 20. septembril 1944. a. fašistide poolt 19 Nõukogude sõjavangi.,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH264: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Pärnu-Jaagupi kalmistu, Põhja-Pärnumaa vald

Omand: Eraomand

Maetute arv: 21

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8307>

Täiendav info: Praegune ühishauaol olev mälestusmärk püstitati 1974. aastal ja selle autoriks on Ants Mölder. 1985. aastal lisati selle monumendi juurde mälestusmärk 5 langenu nimega.

Töörühma hinnang: Hauatähisel olemasolev tekstiosa eemaldada ja asendada neutraalse tekstiga, sammas säilitada.

RKTH265: Punase ratsapolgu mälestuskivi Missos

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Misso alevik, Rõuge vald

Omand: Eraomand

Täiendav info: Mälestusmärk on pühendatud Vabadussõjas osalenud punaväe ratsapolgule.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH266: Nõukogude aktivistide mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Mändjala küla, Saaremaa vald

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Mälestusmärgil on järgnev tekst: "Siin ümbruskonnas mõrvati aastatel 1941-1944 Saksa okupantide ja nende käsilaste poolt 30 nõukogude patriooti.,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH267: Partisan Lembit Siniору mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Eoste küla, Põlva vald

Omand: Eraomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=2;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=-1593620062

Täiendav info: Mälestuskivil on järgnev tekst: "Siin katkes partisan Lembit Siniору võitlustee Suures Isamaasõjas 2.09.1943.,,

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH268: Väikse-Emajõe forsseerimise mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Alamõisa küla, Tõrva vald

Omand: Eraomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=2;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=1314549350

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud Väikse-Emajõe forsseerimisele ja kivil on järgnev tekst: "Teise Maailmasõja käigus forsseerisid Nõukogude Armee 11. ja 58. laskurdiviis siin 14.9.1944 Väike-Emajõe.,,

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH269: Saksa okupatsiooniajal hukatute mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Võlsi küla, Võru vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=2;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=-2145806146

Täiendav info: Mälestuskivil on tekst: " Siin mõrvasid fašistide käsilased nõukogude inimesi aastatel 1941-1944.,,

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH270: Naissaare vangilaagris hukatute mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Lõunaküla, Viimsi vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=2;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=-936347771

Täiendav info: Mälestusmärk on püstitatud 1919. aastal Naissaare vangilaagris maha lastud punamadrustele.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH271: Mälestusmärk ajalehele Külaproletaarlane

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Kaera küla, Jõgeva vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=4;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=-580295642

Täiendav info: Mälestusmärk on püstitatud ajalehele Külaproletaarlane.

Töörühma hinnang: Kontrollida mälestuskivi asukohta, komisjonil on kahtlus, et kivi on varasemalt eemaldatud. Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH272: 66. laskurdiviisi 300. polgu mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Leevi küla, Räpina vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=7;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=79659566

Täiendav info: Mälestuskivil on tekst: "Igavene au langenud kangelastele. Siin purustasid ägedates lahingutes 330. polgu 66. laskurdiviisi sõdurid ja ohvitserid 13. augustil 1944. a Saksa fašistlike vägede ülekaalukad jõud.,,

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH273: 1941. aasta Liivimaa lahingu mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Marana küla, Saarde vald

Omand: Riigiomand

Link:

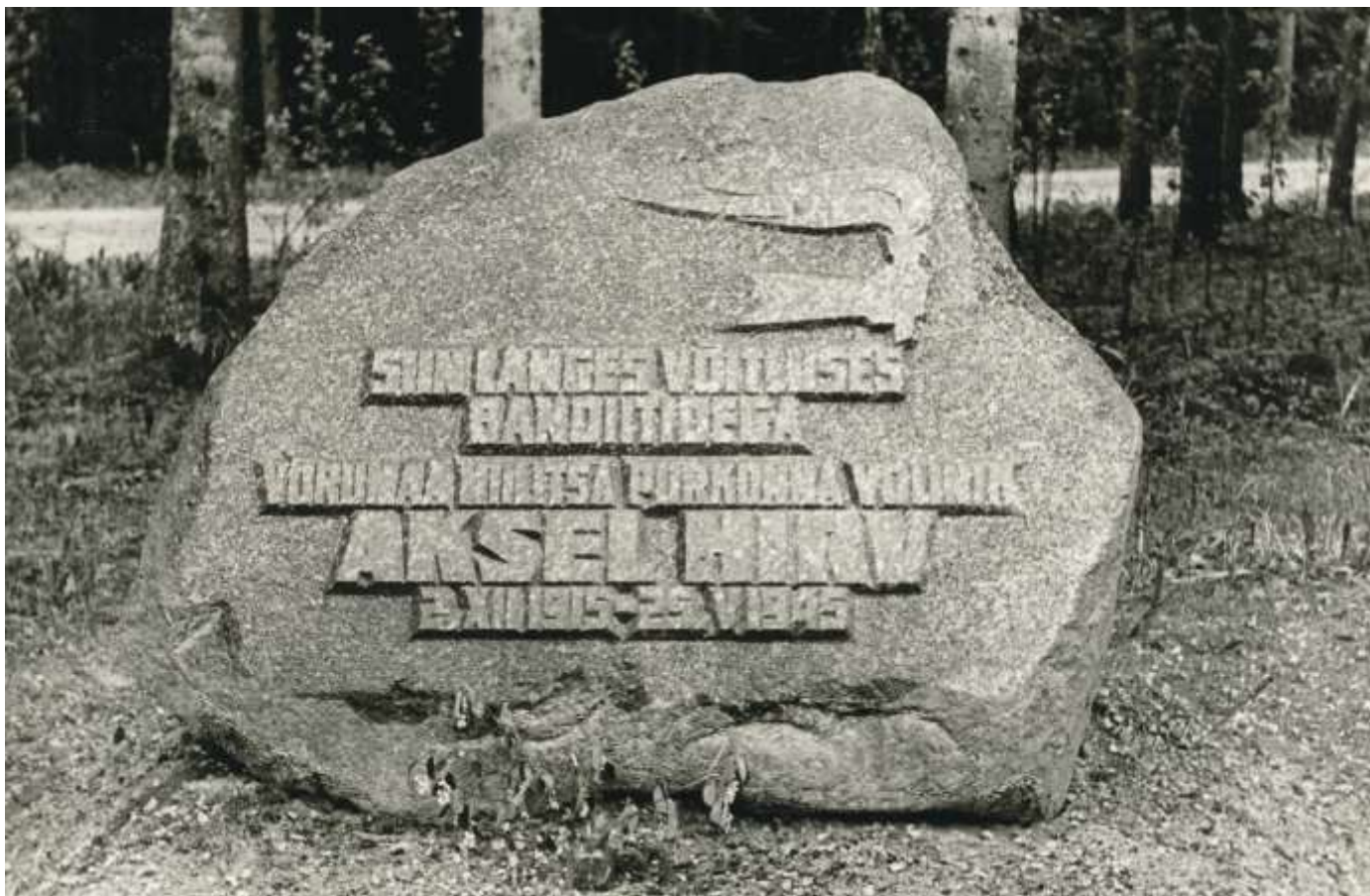
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=photolibrary-cmtype-46&action=view&id=12800&page=1&filter%5Bcmtype%5D=46&sorting=collectiontype%3AASC>

Täiendav info: Mälestuskivi on püstitatud 4. juulil 1941 Liivimäe lahingus langenud hävituspataljonlastele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH274: Aksel Hirve mälestuskivi

Objekt: Mälestuskivi

Asukoht: Väiku-Ruuga küla, Rõuge vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=6;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=309403840

Täiendav info: Mälestuskivi on püstitatud metsavendade käe läbi langenud Võrumaa miilitsa piirkonnavolinikule Aksel Hirvele.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH275: Mihhail Kozlovi mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Spithami küla, Lääne-Nigula vald

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=16;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=503836171

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Mälestuskivi on püstitatud Mihhail Kozlovile ja kivilt on tänaseks mälestustahvel kadunud.

Töörühma hinnang: Tahvel teadmata ajal eemaldatud, tegemist on neutraalse mälestusmärgiga.

RKTH275A: Mihhail Kozlovi ausammas

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Spithami küla, Lääne-Nigula vald

Link: https://eelis.ee/default.aspx?state=2;-294849174;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=-217925136

Omand: Eraomand

Täiendav info: Ausambal venekeelne kiri: Mihhail Matvejevitch Kozlov sündinud 1926. aastal - hukkus sangarlikult lahingus kaitstes NSVL riigipiiri 1951. aasta septembris.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH276: Saksa okupatsiooni ajal hukatute mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Nasva alevik, Saaremaa vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=18;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=892674134

Täiendav info: Mälestuskivil oleval tahvil on järgnev tekst: "Selles metsas mõrvati saksa fašistide ja nende käsilaste poolt 1941. a üle 80 nõukogude kodaniku.,"

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada

RKTH277: Nõukogude sõdurite mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Rannametsa küla,
Häädemeeste vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=22;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=914759564

Täiendav info: Mälestuskivi püsitati langenud Nõukogude sõduritele, kust on tänaseks päevaks tahvel eemaldatud.

Töörühma hinnang: Tahvel teadmata ajal eemaldatud, tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH278: Nõukogude lendurite mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Männiku küla, Saku vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=28;572247461;est;eelisand;;&comp=objresult=parandobj&obj_id=1776629374

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud hukkunud Nõukogude lendurile.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga

RKTH279: Nõukogude armee leitnandile püsitatud mälestusmärk

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Rääptsova küla, Setomaa vald

Omand: Riigiomand

Link:

https://eelis.ee/default.aspx?state=2;-294849174;est;eelisand;;&comp=objresuIt=parandobj&obj_id=-2092331923

Täiendav info: Mälestusmärk on püsitatud 1990. aastal hukkunud Nõukogude armee vanemleitnandile.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada. Eesti Sõjamuuseum – Kindral Laidoneri muuseum on huvitatud antud mälestusmärgi enda kogusse võtmisest.

RKTH280: Nõukogude armee rivistusplats

Objekt: Ehitismälestis

Asukoht: Lehtma küla, Hiiumaa vald

Omand: Riigiomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=23427>

Täiendav info: Tegemist on Nõukogude armee rivistusplatsiga, mis asub Kukeraba rannakaitsepatarei nr. 317 territooriumil.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse platsiga. Omanik võib soovimatu teksti eemaldada.

RKTH281: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Siimusti kalmistu, Kurista küla, Jõgeva vald

Maetute arv: 28

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5829>

Täiendav info: Ühishauale paigaldati monument 6. novembril 1967. aastal ja selle autoriteks on Ülo Sirp ning Elmar Rebane.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH282: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Piirsalu uus kalmistu, Lääne-Nigula vald

Maetute arv: 27

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4086>

Täiendav info: Mälestussammas on ühishauale püstitatud 1950. aastal.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH283: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Piirsalu vana kalmistu, Lääne-Nigula vald

Maetute arv: 33

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4085>

Täiendav info: Mälestussammas on ühishauale püstitatud 1947. aastal.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH284: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Väike-Maarja kalmistu, Pikk 27, Väike-Maarja alevik, Väike-Maarja vald

Maetute arv: 8

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5816>

Täiendav info: Ühishaua olüv monument püsitati 1974. aastal, autoriks Kalju Reitel.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH285: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Viru-Nigula kalmistu, Võrkla küla, Viru-Nigula vald

Maetute arv: 71

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5808>

Täiendav info: Monument püstitati ühishauale 1958. aastal. Lisaks on samba jalamil ka tahvlid langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH286: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lilleoru tn 25, Rakvere linn

Maetute arv: 2

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5771>

Täiendav info: Ühishauda on väidetavalt maetud kaks 1941. aasta sõjasuvel hukkunud pioneeri. Neile püsitati mälestusmärk 1965. aastal, autoriks O. Griffel.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH287: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Ao kalmistu, Väike-Maarja vald

Maetute arv: 17

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5769>

Täiendav info: Mälestussammas püstitati 1947. aastal ja mälestustahvlid selle juurde 1975. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH288: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Haljala kalmistu, Haljala vald

Maetute arv: 20

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5762>

Täiendav info: Esimene monument ühishauale 1945. aastal ja praegune monument avati 1950. aastate alguses (autoriks Alar Kotlil).

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH289: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Varbla kirikuaed, Helmküla, Lääneranna vald

Maetute arv: Maetute arv teadmata

Omand: Eraomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8350>

Täiendav info: Monument püstitati ühishauale 1950. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH290: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Tõstamaa kalmistu, Tõstamaa alevik, Pärnu linn

Maetute arv: 9

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8348>

Täiendav info: Ühishaual oleva monumendi püstitamisaeg on teadmata, kuid monumendil oleva teksti põhjal saab öelda, et maetutest 3 olid hävituspataljonilased ja 6 punaarmeelest.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH291: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Pärnu mnt 22b,
Märjamaa alev, Märjamaa vald

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Monumendil on eesti-ja venekeelne tekst:
"Igavene au kangelastele, kes langesid meie kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest 1941-1945."
Veel on monumendi jalamil ka kaks nimeplaati.

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.

RKTH292: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Metsaküla kalmistu, Metsaküla, Häädemeeste vald

Maetute arv: 66

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8339>

Täiendav info: Mälestussammas on püstitatud ühishauale 1950. aastatel ja selle ette paigaldati 1984. aastal mälestuskivi langenuite nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, asendada tekstiplaat ja viisnurk eemaldada.

RKTH293: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Surju õigeusu kalmistu, Ilvese küla, Saarde vald

Maetute arv: Maetute arv teadmata

Omand: ei ole kinnistusraamatus, tegemist on Surju õigeusu kiriku kalmistuga- asub Saarde vallas

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8336>

Täiendav info: Mälestuskivi on ühishauale paigaldatud 1984. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH294: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Mehikoorma kalmistu, Räpina vald

Maetute arv: 200

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4252>

Täiendav info: Maetud on 1944. aastal Mehikoormas peetud lahingute käigus langenud punaväelased.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH295: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Antsla metsakalmistu, Antsla vald

Maetute arv: 693

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5693>

Täiendav info: Mälestussammas püstitati ühishauale 1954. aastal ja sama aasta 6. novembril avati ka tahvlid langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH296: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Miikse kalmistu, Setomaa vald

Maetute arv: Maetute täpne arv on teadmata

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5710>

Täiendav info: 1959. aastal püstitati ühishauale mälestussammas ja 1975. aastal paigaldati mälestustahvlid langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH297: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis
Asukoht: Luhamaa kalmistu, Setomaa vald
Maetute arv: 101
Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5715>

Täiendav info: 1959. aastal püstitati ühishauale mälestussammas ja 1975. aastal paigaldati mälestustahvlid langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH298: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Jaanipeebu kalmistu, Rõuge vald

Maetute arv: Maetute arv on teadmata

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5725>

Täiendav info: Mälestussammas püsitati ühishauale 1950. aastal ja sinna olevat maetud 1918. aastal hukatud Nõukogude aktivistid.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH299: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Rõuge vana kalmistu, Rõuge vald

Maetute arv: Täpne maetute arv teadmata

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5726>

Täiendav info: Ümbermatmised toimusid ühishauda 1947. aastal ja tahvlid langenute nimedega avati 1975. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH300: Monument Eestimaa ametiühingute I kongressi hukatud delegaatidele

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Toompark, Tallinna linn

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=photolibrary&action=view&id=12336>

Täiendav info: Mälestusmärk 1919. aastal Irboskas hukatud Eestimaa ametiühingute I kongressi delegaatidele avati 27. juulil 1963. aastal (autorid: skulptor Aleksander Kaasik, arhitekt Uno Tõlpus).

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse mälestusmärgiga.

RKTH301: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vana kalmistu, Pärnu linn

Maetute arv: 81

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8329>

Täiendav info: Mälestussammas püsitati ühishauale 1973. aastal ja selle autoriks on A. Õunap.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH302: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Mihkli kalmistu, Lääneranna vald

Maetute arv: 12

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8315>

Täiendav info: Mälestussammas on ühishauale püstitatud 1960. aastatel ja hauda on maetud 12 nõukogude aktivisti, kes on ka nimeliselt teada.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega. Kommentaari: Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH303: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Saarde kalmistu, Saarde vald

Maetute arv: 54

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8313>

Täiendav info: Mälestussammas on püstitatud 1950. aastatel ning on kujult nelinurksele plokile astmeliselt lisatud püramidaalsed tahukad. 1984. aastal paigaldati täiendavalt roosast graniidist mälestustahvel viie teadaoleva langenu nimega.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH304: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Urissaare kalmistu,
Häädemeeste vald

Maetute arv: 15?

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8310>

Täiendav info: Ühishauale püsitati mälestussammas 1950. aastatel ja sellel on 15 hukatu nimeid.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega ja lisada teadaolevad nimed.

RKTH305: II maailmasõjas langenute mälestusmärk

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kallaste pank 1, Kallaste linn, Peipsiääre vald

Omand: Munitsipaalomand

Täiendav info: Mälestusmärgi autoriks on skulptor Ülo Õuna.

Töörühma hinnang: Mälestusmärk eemaldada vastavalt omaniku soovile. Skulptuur omab kunstilist väärtust, soovitame selle anda üle Eesti Kunstimuuseumile.

RKTH306: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Häädemeeste õigeusu kalmistu,
Häädemeeste vald

Maetute arv: 16

Omand: ei ole kinnistusraamatus

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8309>

Täiendav info: 1984. aastal paigaldati ühishauale täiendav mälestuskivi langenute nimedega.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH307: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kirbla kalmistu, Lääneranna vald

Maetute arv: 6

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4068>

Täiendav info: Ühishauale paigaldati mälestusmärk 1951. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega. Kommentaari: Käesoleva protokollivormistamise hetkeks eemaldatud.

RKTH308: Terroriohvrite ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lihula vana kalmistu, Lääneranna vald

Maetute arv: 6

Omand: Eraomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4064>

Täiendav info: Ühishauda maetud on nimeliselt teada ja need on: vanemleitnant A. Korovkin, leitnant I. A. Seromukov, nooremseersant G. M. Boiko, reamees I. V. Groznõi, reamees J. A. Fedun, reamees Babajev.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH309: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Hanila kalmistu, Lääneranna vald

Maetute arv: 147

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4052>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1944. aastal langenud punaarmeeelased ja mälestusmärk püstitati neile 1950. aastatel.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH310: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Velise kalmistu, Märjamaa vald

Maetute arv: 7

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8372>

Täiendav info: Mälestussammas paigaldatud 1956.a. Autor ei ole teada. Langenute nimedega mälestustahvel paigaldati 1985.a. mais.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH311: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Lelle kalmistu, Kehtna vald

Maetute arv: 4

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8384>

Täiendav info: Mälestuskivil on tekst: "AU LANGENUILE / KODUMAA EI UNUSTA / OMA KAITSJAID / 1941-1945". Ühishauda toimus matmine 1944. aasta septembris.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH312: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vahastu kalmistu, Rapla vald

Maetute arv: 4

Omand: Eraomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8369>

Täiendav info: Sellesse ühishauda on maetud 4 punaväelast, kellest 1 on nimeliselt teada. Mälestuskivil tekst: " Igavene au/sõdurile-vabastajale/1941-1945 ."

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH313: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Juuru kalmistu, Rapla vald

Maetute arv: 10

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8363>

Täiendav info: Mälestuskivi paigaldatud 1970.a. Autoriks ja valmistajaks oli O. Kuulpalu.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH314: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Valjala kalmistu, Saaremaa vald

Maetute arv: 8

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4181>

Täiendav info: Monument on ühishauale püsitatud 1948. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH315: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Torgu kalmistu, Saaremaa vald

Maetute arv: 593

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4176>

Täiendav info: 1949. a. püstitati Torgu kalmistule kohalike valmistatud mälestussammas, mis asendati 1978. a. skulptor Erika Haggi loodud monumendiga.

Töörühma hinnang: Tegemist on neutraalse hauatähisega.

RKTH316: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt:Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Massinõmme kalmistu, Saaremaa vald

Maetute arv: 370

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4165>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1944. aastal Tehumardi lahingus ja Salme-Suurna joonel hukkunud nõukogude sõdurid. Samuti on siia maetud Ungru-Pagila liinil peetud lahinguis hukkunud sõdurid. Monument püstitati 1949. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH317: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Anseküla kalmistu, Saaremaa vald

Maetute arv: 305

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4160>

Täiendav info: Mälestussammas püstitati ühishauale 1949. aastal.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH319: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Vananõmme kalmistu, Saaremaa vald

Maetute arv: 400

Omand: Riigiomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4169>

Täiendav info: Ühishauda on maetud 1944. aastal Salme-Suurna joonel ja ka Ungru-Pagila kaitseliinil peetud lahingus hukkunud nõukogude sõdurid. 1983. aasta sügisel ühishaud rekonstrueeriti. Monument koosneb postamendil asuvast mälestustahvlist ja langenud võitlejatele püstitatud regulaarselt paigaldatud hauaplaatidest, mis moodustavad koos kalmistu piirdemüüri ja teede struktuuriga arhitektuurse tervikkompositsiooni. Dolomiidist monumendil on tekst: "Suures isamaasõjas langenud Nõukogude armee võitlejaile." 1941-1945.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH320: II maailmasõjas hukkunute ühishaud

Objekt: Sõjahaud+hauatähis+mälestis

Asukoht: Kodavere kalmistu, Peipsiääre vald

Maetute arv: 66

Omand: Munitsipaalomand

Link:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=5839>

Täiendav info: Mälestussammas on ühishauale paigaldatud 1952. aasta novembris.

Töörühma hinnang: Hauatähise puhul on tegemist punamonumendiga, tähis asendada neutraalse hauatähisega.

RKTH321: Punaarmee 3. Balti rinde vägede mälestuskivi

Objekt: Mälestusmärk

Asukoht: Supa küla, Valga vald

Omand: Riigiomand

Täiendav info: Mälestuskivi on pühendatud 3. Balti rinde vägedele ja sellel on tekst: "Siin toimusid Suure Isamaasõja ajal 3. Balti rinde lahingud 18-30.VIII 1944. a. Saksa fašistlike röövallutajate vastu.,,

Töörühma hinnang: Tegemist on punamonumendiga ja tuleb avalikust ruumist eemaldada.